

pravništvo. Ljubljana, Puccinijeva
ulica 6 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24
nseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva
ulica 6 — Telefon 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
sesta št. 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri
poštno čerkovnem zavodu št. 17.749,
za ostale kraje Italije Servizio Conti
Corr. Post. No 11-3118
Ljubljana, Puccinijeva ulica 6
se iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Lir 15.—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinijeva ulica št. 6
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.
Milano

Napad podmornic in letal na angleški konvoj

Več vojnih in tovornih ladij zadetih s torpedi — V Cirenaiki uničenih 40 angleških motornih vozil in dve bateriji

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 23. marca naslednje 660. vojno poročilo:

Sovražnik, ki se je z manjšimi silami vrnil v naše posejke vzhodno od Martube, je izgubil kakih 49 motornih vozil in dve bateriji.

Naši letalski oddelki brez prestanka bombardirajo in obstreljujejo s strojnimi sovražne sile, ki se umikajo.

Naši lovelci so sestrelili dve sovražni letali, 4 pa nemški lovelci, medtem ko je bilo zanjeto angleško letalo, ki je moralo pristati.

V vzhodnem Sredozemlju je naša podmornica navdela odločno neugodnim vremenskim razmeram že pozno popoldne 21. t. m. zapledala medtem ko so ga naša izvidniška letala še ves naslednji dan zasledovala. Večji sovražni konvoj v močnem spremstvu, ki je bil namenjen na Maltu, Eskadre torpednih letal so z več onoristi naenkrat v velikem številu in v zaporednih valovih navaleli na sovražne ladje. Naši letalci, ki so v odličnem zaletu premagali srdit zaporni ogenj in umetno meglo

spremljevalnih ladij, so napadli iz najbližje bližine in ponovno zadeli s torpedi vojne in prevozne ladje.

Naši pomorski edinci se je včeraj popoldne posrečilo doseči v zalivu Sirte angleški pomorski oddelek, ki se je skušal izogniti borbi, pokrivši se z meglo in mu je povzročil novo škodo, ki bo še naknadno ugotovljena.

Nemško letalstvo je v večjem številu zopet silovito napadlo letališča Ca Venezia in Luka ter uničilo tamošnje lope in naprave. Dve letali sta bili uničeni v borbah v zraku, 7 pa na tleh.

Napad na angleški konvoj v zalivu Sirte

Berlin, 23. marca. d. S pristojne nemške vojaške strani javljajo, da so nemška letala v zalivu Velike Sirte napadla britanski ladijski konvoj, ki je bil močno zaščiten od vojnih ladij. Z bombami je bila ena 6000 tonska tovorna ladja potopljena, dve drugi ladji pa sta bili z bombnimi zadetki tako hudo poškodovani, da nista mogli nadaljevati vožnje.

Hude sovjetske izgube

Nad 300 motornih vozil, 23 vlakov in 54 letal uničenih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 23. marca. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo dani naslednje poročilo:

Na polotoke Kerč so se ponesrečili nadaljnji napadi sovražnika.

Na donečnem področju so nemške in rumunske čete odbile v srditih bojih napade močnejših sovjetskih sil, ki so jih podpirali oklopni vozovi.

V srednjem odseku fronte so bili uničeni oddelki sovražnika, odrezani od svojih zvez. Pri tem je izgubljen nasprotnik v dveh dneh razen množičnih ujetnikov več tisoč padlih. kakor tudi 15 oklopnih voz, 31 topov in drugih vojnih potrebščin.

Tudi na ostali vzhodni fronti so bile nemške čete uspešne v obrambi pred sovražnikovimi napadi in pri svojih lastnih napadalnih operacijah.

Pri letalskih napadih je bilo uničenih nad 300 sovražnikovih vozil vseh vrst in 23 železniških vlakov. Sovjetske čete so izgubile včeraj 54 letal.

V času od 18. do 22. marca je bilo uničenih na vzhodni fronti 137 sovražnikovih oklopnih voz.

V severni Afriki so se 21. marca na področju vzhodno od Martube odbite angleške čete umaknile še nadalje nazaj.

Pred severno afriško obalo so potopila nemška letala z drznim napadom na konvoj, ki so ga ščitile angleške pomorske sile, trgovsko ladjo s 6000 tonami. Dve nadaljnji trgovski ladji sta običali po zadetkih z bombami.

Na Malti so dosegla nemška letalska in strogolovna letala zadetke z bombami na letaliških napravah. Sedem angleških letal je bilo uničenih na tleh, dve nadaljnji pa sta bili sestreljeni v bojih v zraku.

Pomorska vojna ob ameriški obali

Ameriška pohlepčnost stega roke tudi po francoski posesti

Berlin, 23. marca. d. »Deutsche diplomatische in politische Korrespondenz« zavzema stališče k potopitvi čilškega parnika »Tolten« ob obali Severne Amerike, nedaleč od New Yorka, o kateri doleže še ni nobenih avtentičnih informacij. List, ki je v bližnjih stikih z nemškimi zunanjim ministrstvom, naglašja, da na uradnih nemških mestih še ne razpolagajo z nobenimi službenimi informacijami, ki bi mogle rešiti vprašanje, ali je bila morda pri nesreči čilškega parnika udeležena kakšna nemška podmornica. V ostalem pa je premetavanje zadeve »potopitvijo tega parnika zelo olajšano na osnovi ugotovitev tako s čilske kakor tudi s severnoameriške strani. Čilška vlada je že pred več tedni iz previdnosti odredila, da morajo vse čilske trgovske ladje v nočnih urah pluti popolnoma razsvetljene in da se morajo na njih jasno videti znaki narodne pripadnosti. To narobno čilske vlade je kapitan čilškega »Toltena« upošteval do trenutka, ko je dobil po izjavah prežvelega člana posadke, kakor tudi po ugotovitvi ameriškega mornarskega ministrstva ukaz ameriške pomorske oblasti, da mora pogostiti luči. Nekaj ur kasneje, ko se je to zgodilo, je bil parnik potopljen. Iz tega sledi, da poveljnik ladje ni ravnal po navodilih, ki so bila izdana ob zaključku vojne za plovo od Atlantski obali, in da tudi ni upošteval navedbe čilske vlade, tako da njegovo ravnanje tik pred potopitvijo ni ustrezilo jasnim zahtevam, ki jih mora vsaka nevtralna ladja v vojnih časih izpolnjevati na ogroženih področjih.

Buenos Aires, 23. marca. d. V nedeljo zvečer se je zvedelo iz urugvajskega glavnega mesta, da bo kapitan portugalskega tovornega parnika »Montevideo« Rodriguez Varela postavil pred sodišče, ker se je o priliki torpediranja ladje med prvimi člani posadke spravil na varno. Parnik »Montevideo« je bil torpediran 8. marca na Atlantskem oceanu. Obtoženi kapitan Varela je »svoječasno poveljeval urugvajski križarki »Urugvaj«.

Lizbona, 23. marca. d. Iz Washingtona javljajo, da je snodi ameriško mornarsko ministrstvo objavilo izgubo nadaljnje ameriške tovorne ladje ob vzhodni atlantski obali. Torpedirana ladja je bila srednje tonaze.

Tudi v Ameriki

živilske nakaznice

Stockholm, 32. marca. d. V najkrajšem času bodo tudi Zedinjene države, ki se vedno hvalijo z neizkrivnostjo svojega bogastva, prisiljene sprijazniti se s sistemom živilskih nakaznic. Kar javljajo iz Washingtona, je bilo odrejeno, da se 27. aprila za teden dni ustavi svobodna prodaja sladkorja. V tem času bodo ugotovljene še preostale zaloge in bo na osnovi teh ugotovitev sestavljen načrt za racionaliranje oddaje sladkorja. V okviru tega racionaliz-

ranja je že sedaj določena izdaja posebnih nakaznic za sladkor, ki bodo na ta način prve živilske nakaznice v Zedinjenih državah.

Novočenje angleških državljanov v Ameriki

Buenos Aires, 23. marca. s. Direktor urada za nabore v New Yorku je napovedal, da bo mogoče tudi vse angleške državljane in pripadnike angleških domonov, ki žive v Zedinjenih državah, vpoklicati v vojaško službo v ameriški vojski. Po zadnjih statističnih podatkih živi v Zedinjenih državah okrog 500.000 Kanadcev, 300.000 Angležev in 200.000 Ircev.

Zaposlitev žensk v angleški vojni industriji

Rim, 23. marca. s. V Londonu je bilo objavljeno, da bodo žene brez otrok v bodoče obvezno pozvane na delo v vojni industriji. Glede na veliko potrebo delovnih sil so bili odredjeni še drugi ukrepi, spričo katerih bo mogoče tudi take kategorije ljudi, ki se doslej nanje niso nanašale vojaške niti delovne obveznosti, angažirati za delo v vojni industriji ali pomožno vojaško službo.

Omejitev potrošnje bencina v Urugvaju

Buenos Aires, 23. marca. d. Iz Montevidea javljajo, da pričakujejo v Urugvaju nove najstrožje omejitve v potrošnji bencina, ker Zedinjene države ne morejo do konca aprila dobaviti Urugvaja zahtevanega petroleja za obnovo obstoječih zalog. Odpoved nadaljnjih pošilk petroleja Urugvaju je bila s strani Zedinjenih držav utemeljena z ugotovitvijo, da bodo urugvajske zaloge zadoščale še za 28 dni.

Pomorske izgube skandinavskih držav

Kodanj, 23. marca. s. Skandinavske države so imele, kakor znano, močno trgovsko mornarico, v sedanjih vojni pa se je njihovo trgovsko brodogojstvo znatno zmanjšalo. Mnogo ladij iz teh dežel, ki so prešle v angleško službo, so potopile osme letalske in podmorniške sile. »Aftonbladet« je objavil statistične podatke, po katerih je švedska od 1. marca na ta način izgubila 142 ladij s skupno 580.000 tonami in 900 mornarjev. Norveška je izgubila skoraj 300 ladij z 2 milijona tonami, Danska okrog 200 ladij s 300.000 tonami. Skoraj vse potopljene danes in norveške ladje so pripadle trgovskemu brodogojstvu, ki so ga Angleži zaplenili, ko so se ladje mudile izven domačih luk.

Obletnica ustanovitve borbenih fašijev

Svečani proslavi v Rimu je prisostvoval osebno Tajnik Stranke, Eksc. Vidussoni

Rim, 23. marca. s. Ob obletnici ustanovitve fašističnih bojovniških skupin je Tajnik Fašistične stranke izročil Duceju naslednjo poslanico:

Duce! Preteklo je 23 let od dneva, ko ste v Milanu na Trgu sv. groba zagnali prvi bojni krik proti boljševizmu in njegovim zavaznikom, liberalizmu in demokraciji. Vaš glas je bil navdau z zmago. Današnji dan pomeni začetek nove dobe v zgodovini sveta. Danes se že svetlika na bojnih, kjer je prva vojna zajela cel svet. Nova revolucionarna Evropa osi in trojne zveze je odločena do konca zlomiti reakcionarne sile, v katerih se družijo židovski bogataši, da bi izkoristili narode.

Duce! Z isto vero in pogumom kakor takrat se zbirajo okoli revolucionarnih zastav veterani in liktorska mladina na ta dan, posvečen domovini, in dvigajo proti Vam svoja srca in svoje orožje ter vidijo v Vašem imenu zagotovilo, da bosta poštvalnost in veličina, pridobljena v zmagi, prinesla socialno pravico.

Rim, 23. marca. s. Prva proslava ustanovitve borbenih fašističnih organizacij je bil včeraj dopoldne v Rimu v obliki velike revije fašističnih mladinskih organizacij. Proslave se je udeležil tudi Tajnik Stranke. Med Villo Glori in Pariolijem se je razmestilo 150 bataljonov fašistične moške mladine. Prireditve se je udeležila tudi velika množica ljudstva. Ves flaminski in pariolski okraj sta bila polna ljudi. Tajnik Stranke je prispeel k svečanosti ob 10.30. Zvezni podpoveljnik rimske fašistične mladine Eksc. Vidussoniju je podal raport, nakar je Tajnik Stranke pregledal fronto razvrščenih oddelkov, dolgo kaka 2 km. Nato je stopil na tribuno, na kateri so se med tem že zbrali zastopniki raznih oblasti, med njimi zvezni minister, poveljnik armijskega zbora, poveljnik obrambe in tudi jeruzalemski mufti. Na tribuni je bilo tudi mnogo vojnih invalidov. Za družine v vojni padlih obvoznikov je bil določen poseben častni prostor. V pričakovanju defileja se je Tajnik Stranke tovariško razgovarjal z vojnimi invalidi.

Kmalu se je pričel defile. Mladina je nastopila z velikim navdušenjem 150 bataljonov rimske GIL je podalo silko ponosne discipline in moči. Pred oboroženimi oddelki moške mladine so korakale ženske formacije. Oddelki so nastopili v velikih blokih. Sledili so jim oddelki sanitejev

in pomožne službe. Nastopili so bataljoni kolonijalcev, sportnikov, koiesarjev, mušketirjev, motorizirane skupine, oddelki planincev, mornarjev, veslačev, letalcev in konjenikov. Tajnik Stranke je posamezne oddelke pozdravljal po rimsko.

Ljudstvo je nastopajočim oddelkom navdušeno vzklikalo. Ob zaključku defileja pa je prišlo do splošnih silnih ovacij za Duceja.

Rim, 23. marca. d. O priliki današnje svečane proslave ustanovitve borbenih fašijev so bili razobešeni na balkonu palače Venezia slavni prapori stranke. Te prapore so odnesli z liktorskega sedeža v spremstvu predpisane častne straže, ki so jo tvorili stotnjaški skvadristov ter ostanki neke stotnije vseučiliške milice in neke druge stotnije akademikov GIL-a. Med prenosom je mešanstvo izkazovalo spoštljivo počašitev z dviganjem roke v rimski pozdrav. Zbor s prapori je pod poveljstvom Zveznega tainika prišel na trg Venezia nekaj pred 10. dopoldne. Ogromna množica, ki se je tamkaj zbrala, je z resnostjo in ponosom sledila posameznim fazam svečanosti, medtem ko je godba rimske posadke milice igrala »Giovinezza«. Prapori bodo viseli na balkonu palače Venezia do 18., nakar jih bodo po istem obredu zopet prenesli na liktorski sedež.

23 letnica fašijev

Ljubljana, 23. marca

Pred 23. leti, 23. marca l. 1919, so se na milanskem trgu San Sepolcro zbrali ustanovitelji Fašističnih organizacij; začela se je nova doba. Ta zgodovinski dogodek, ki je bil morda tedaj omalovaževan in ki njegovih posledic nekateri niso mogli dogledati, je pa bil eden največjih po prvi svetovni vojni. Tedaj se je začela revolucija, ki je začela spreminjati obraz sveta in polagati temelje novemu redu. Ustanovljena je bila organizacija in se razrasla v silo, ki zdaj odloča v svetovnih zadevah.

Tedaj je bila Italija bolna na smrt; vojna, socialno vrenje, razkroj, ki ga je pospeševala slaba uprava, nedelavnji ljudje, ki so iskali povsod le lastne koristi, nered — vse to je pahnilo državo

Ustvarjanje velike Vzhodne Azije

Japonska kolonialna politika stremi po sodelovanju domačega prebivalstva v delu za skupni napredek

Tokio, 23. marca. (Domei). List »Ničini« se bavi s politiko, ki jo ima Japonska v načrtu pri upravljanju novookupiranih pokrajin v južnem delu Pacifika, in naglašja, da se bo ta politika v bistvu dočela razlikovala od kolonialne politike Velike Britanije. Zedinjenih držav in Nizozemske Vzhodne Indije na tem področju. Japonska namerava sposobnost domačega prebivalstva zasedenih pokrajin dvigniti na tolikšno višino, da bo polnopravna podpora v organizaciji nove velike Vzhodne

Azije. Pritegnitev domačega prebivalstva k delu na najširši osnovi smatra Japonska za najmanj tako važno kakor vojaško obvladane okupiranih pokrajin. Japonske oblasti si bodo prizadevale uporabljati domačine v čim večji meri pri vseh obnovitvenih delih. Število japonskega uradništva bo zmerom na najnižji možni višini. V vzajemnem si bo Japonska prizadevala usposobiti prebivalstvo teh pokrajin za reševanje velikih nalog pri organizaciji skupne blaginje velike Vzhodne Azije.

Filipini v sestavu vzhodne Azije

Predsednik začasne filipinske vlade o novih nalogah filipinskega otočja

Tokio, 23. marca. (Domei). Predsednik začasne filipinske vlade Jorge Vargas je dopisniku japonskega lista »Asahi« izjavil, da se Filipini vračajo v svoj prvotni položaj, ter bodo Filipinci zopet igrali odrejeno jim vlogo kot član družine vzhodno-azijskih narodov. Vargas je naglasil, da se je Filipincev prijel sicer marksak zunanji znak, ki naj bi izpričeval njihovo povezanost z zapadom, kar je povsem umljivo glede na dolgo tuje gospodstvo na Filipinskem otočju, da pa so se pod bivšim predsednikom Quezonom pripravljali svoje najširše sodelovanje z azijskimi narodi z namenom, prispevati k organizaciji skupnega napredka pokrajin vzhodne Azije. Njihova naloga v tej smeri bo postala po izvojevanju svobode in po iztisnjenju ameriškega gospodstva s Filipinov mnogo lažja. Predsednik Vargas je izrazil svojo nado, da bo prebivalstvo Filipinov v bodoče prav tako zvesto čuvalo tradicije Filipinov, kakor tudi tradicije azijskih narodov v prizadevanju, osvojiti si najboljše značajne lastnosti Japoncev, namreč patriotizma in preprostosti, ki jih bo združilo z odlikami filipinskega plemena. Nadalje je Vargas izrazil upanje, da bo prebivalstvo Filipinov zavzelo odlične položaje v trgovini in industriji pokrajin vzhodne Azije pod japonskim vodstvom. Naglasil je, da ga ne skrbi, da bi prebivalstvo ne moglo premagati vseh duhovnih in materialnih težkoč, ki se utegnejo pojaviti v razdobju prehoda filipinskega prebivalstva iz starih razmer v novi sestav vzhodne Azije, ker odlikuje filipinsko prebivalstvo velika prilagodljivost. Vargas je zaključil, da je bilo sapačnjaštvu filipinskega prebivalstva v preteklih stoletjih nenaraven pojav. Danes je glavna želja vseh Filipincev, da v vojnih

razmerah razvijejo vse bogate naravne pogoje velikega razvoja.

Bivši predsednik Quezon mrtev?

Tokio, 23. marca. s. Radijska postaja na Cebu je objavila, da je pretekli torek zadela kap bivšega filipinskega predsednika Quezona. Quezon se je zatekel v Atliolo na otoku Pantaju. Quezon je podlegel kapli.

Manila, 23. marca. (Domei). General Emilio Ricarte, oče borbe za neodvisnost Filipinov, je v zvezi z nepotrjenimi vestmi o smrti bivšega predsednika Filipinov, Emanuela Quezona, izrazil svojo sodbo, da je treba smrt pokojnega predsednika, ako se bo vest o njej izkazala za resnično, v veliki meri pripisovati postopanju Američanov. Ricarto je izjavil, da je bil bivši predsednik Quezon prisiljen spremljati ameriške oborožene sile na njihovem naporem umiku skozi džungle na polotok Bataan, čeprav je bilo vsakomur znano slabo zdravstveno stanje bivšega predsednika, ki je bolehal na tuberkulozi.

Tokio, 23. marca. d. Zastopnik japonskega urada Hori je danes v razgovoru z novinarji glede usode bivšega filipinskega predsednika Manuela Quezona, izjavil, da nima nikakega službenega potrdila za vesti, ki trdijo, da je bil Quezon umorjen, pripomnil pa je, da po njegovem mnenju ne bi bilo izključeno, da so ga Američani spravili s sveta.

Obnavljanje gospodarskega življenja

Tokio, 23. marca. (Domei). Kakor javljajo iz Manile, so japonske oblasti dovolile filipinski narodni banki otvoritev novih

podružnic na otoku Luzonu. Podružnice bodo otvorene v mestih Tarlac, Canatuan in Legaspi. To dejstvo najboljše dokazuje, da se na Filipinskih otokih pod japonsko upravo polagoma obnavlja normalno življenje in da se postopno oživlja tudi lokalno gospodarsko življenje.

Težavna Crippsova misija

Tienčin, 23. marca. s. List »Tungya« piše v zvezi s pogajanjmi britanskega ministra Stafforda Crippsa v Indiji, da ima njegova misija prav malo upanja v uspeh. V članku »Konec Velike Britanije in Zedinjenih držav« piše, da je prav malo verjetno, da bi Velika Britanija še mogla obdržati Indijo na svoji strani zgolj s tistimi silami, ki naj bi jih ustvaril Stafford Cripps v okviru svoje misije sedaj, ko je bila že povsod drugod iztisnjena iz vzhodne Azije in ko sta Churchill in Roosevelt postala tarči najostrejših kritike svetovne javnosti. Njuni neuspehi temelje v vmešavanju v probleme drugih držav. Churchill in Roosevelt sta preverala Francijo, Nizozemsko, Belgijo in Grčijo v Evropi ter Filippine, Malajio in Nizozemsko Vzhodno Indijo v vzhodni Aziji. Zaradi vseh teh neuspehov pada morala v Angliji in Zedinjenih državah v enaki meri, kakor postaja od dneva do dneva manjša tudi možnost obnavljanja materialnih sil obeh držav. V Indiji pa je postal položaj Velike Britanije zdaj celo tako kritičen, da je le malo upanja v rešitev indijskega vprašanja v angleško korist.

Panika v Kalkuti zaradi poskusnega letalskega alarma

Keneza, 23. marca. s. »Daily Telegraph« je objavil poročilo iz Kalkute, da so tam priredili poskusni letalski alarm, ki pa je povzročil veliko zmešnjav in ponekod tudi paniko med prebivalstvom. Letalski alarm so priredili baš za to, da bi dognali reakcijo, ki bi nastala med prebivalstvom, če bi šlo zares ter preizkusili njegovo moralo. Ljudstvo se pri tej preizkušnji ni dobro izkazalo. Ko so se pričele oglašati sirene, je nastala povsod nepopisna zmešnjava. Po trgovinah in velikih magacinih, ki so bili polni odjemalcev, nihče ni vedel, kam bi se zatekel. Čeprav je bilo prebivalstvo takoj obveščeno, da je šlo samo za poskus, je okrog 500.000 ljudi, med njimi tudi mnogo specializiranih delavcev, takoj zapustilo mesto. Angleške oblasti so silno v skrbeh zaradi bega specializiranih delavcev, ker bi bilo v primeru javnih letalskih napadov delo v vojni industriji v Kalkuti res hudo ovirano.

Ob Javi potopljena ameriška topničarka

Buenos Aires, 23. marca. d. Iz Washingtona poročajo, da je bila včeraj ameriška mornarsko mornariško minirsko obdelovalna ladja izgubljena ameriške topničarke v vodovju južno od otoka Jave. Washingtonski poročilo pravi, da je izgubila življenje 185 članikov in mornarjev.

Poslanik Papen na obisku v Nemčiji

Angleško-sovjetske intrige po ponesrečenem atentatu v Ankari

Berlin, 23. marca. Poslanik Papen je prišel v Nemčijo in se bo bržkone mudil tu nekaj tednov. Kakor znano, je dobil resno poškodbo v desnem uhu o priliki eksplozivne bombe, s katero je nameraval moskovski agent izvršiti atentat nanj. Papen bo svoje bivanje v domovini izkoristil za zdravljenje pri nekem znanem specialistu, porabi pa bo seveda tudi priliko, da poroča o rezultatih preiskave in o vstupu, ki ga je atentat napravil na turške kroge.

Potemtakem se ni čuditi, pripominjajo v Berlinu, da je dan očiho nemškega diplomata iz Ankare v Moskvi, Londonu in Washingtonu priliko, da mobilizirajo vse elemente, ki bi bili sposobni izkoristiti posebni položaj, ki je nastal v Ankari. Eno izmed sredstev je za vse one, ki hočejo ribariti v kalnem, pač širjenju fantastičnih vesti. Rese je takoj našel »polislužbenec« informator, ki je v Ankari objavil, da je Papen odpoval v Hitlerjev glavni stan in da je treba njegovo gotovanje spraviti v zvezo z velikimi ofenzivnimi operacijami, ki bi se lahko razširile tudi na področje v neposredni bližini Turčije. Nekaj druga informacija iz istega vira pa pravi, da gre končno za neposredni maneuver, s katerim naj bi se izvedel ene glavnice pritisk na vlado v Ankari. Ta informacija se povsem sklada z govoricami, ki so se razširile seveda iz Londona in po katerih se je Bolgarija odločila dati Hitlerju na razpolago 10 divizij svojih oboroženih sil. Obenem se je pojavila še tretja informacija poročevalca nekega ameriškega lista, po kateri se bodo vsi ti manevri izjavili. O tem naj priča okoliščina, da je prišel v Ankaro poseben odposlanec Bele hiše s točno nalogo, da kontrolira izvajanje zakona o najemih in zakupih, ki naj bi ga »izkoristile odslej v prav velikem obsegu tudi turške oborožene sile.

Treba je pač velike brezobzornosti, če naj se Nemčiji očitajo mahinacije v škodo

Turčiji, ko ves svet ve, da je postala Turčija žrtev izsiljevanja brezobzirnih groženj in tudi pravega nasilja Angležev samih in njihovih ooljševskih tovarišev. O tem pričata že samc premišljeni napad angleških bombnikov na Milas in zbiranje sovjetskih sil v iraških krajih blizu turške meje.

V ostalem pa rezultati preiskave, čeprav so znani šele v splošnih potezah, ne dopuščajo nikakega dvoma glede politike močne roke, za katero se se odločili Angleži in Sovjeti v odnošajih do turške vlade. Poslednji namen Moskve, Londona in Washingtona je pač dobro znan: Razširiti vojno v nadi, da se bo tako zmanjšala perspektiva prenapetosti katastrofe.

Cudno je, tako ugotavljajo berlinski pristojni opazovalci, da razen sovjetskih vsi sovražni informacijci viri opozarjajo na pomen Bliznjega vzhoda in severne Afrike in v zvezi s tem naglašajo, da je prispele v Kairo pmočnik poveljnika angleškega generalnega štaba, Crippsa pa ne bo takoj krenil dalje v Indijo, marveč bo ostal nekaj dni v Egiptu, da skupno z generalom Auchinleckom prouči vojaški položaj in možnost njegovega nadaljnjega razvoja. (Piccolo.)

Obisk bolgarskega kralja v Berlinu

Stockholm, 23. marca. d. Berlinski dopisniki švedskih listov poročajo v zvezi z napovedanim obiskom bolgarskega kralja Borisa v Berlinu, da je treba pričakovati v jugovzhodni Evropi in na Bliznjem vzhodu skorajšnjega naglega in odločilnega razvoja, ki bo imel važne posledice za splošni položaj v tem predelu Evrope. Splošno vlada prepričanje, da je imel nemški poslanik v Ankari Papen, ki se je večerjal v Sofiji, važne razgovore v bolgarski prestolnici.

Proslava v Ljubljani

Ljubljana, 23. marca

V Ljubljani bivaajo fašisti so proslavili zgodovinski dan 23. marca s posebno značilnimi svečanostmi. Ob 10. dopoldne je imel Zvezni tajnik poročilo voditeljem Ljubljanskega fašista, ki mu jih je predstavil tajnik tega fašista. Zbor je bil v zborni dvorani fašističnega doma in so se ga udeležili številni tovariši na čelu s tajnikom Alesanijem, ki je ob prihodu Zveznega tajnika odredil pozdrav, nakar je predstavil zbrane fašistične sile.

Zvezni tajnik Orlandini je najprej odredil pozdrav Duceju in nato pod voditeljem fašista smernice ter se zadržal z njimi v razgovoru o vprašanjih, ki se tičejo organizacije Ljubljanskega fašista.

Po poročilu Zveznega tajnika so voditelji Ljubljanskega fašista v splošnem skupni fašistov spremili v častni straži prapor Ljubljanskega fašista na sedež pokrajinskega Dopolavora oboroženih sil kjer se je kmalu nato izvršila proslava zgodovinskega datuma z nastopom stranknega govornika tov. Bonsembianta. Se pred to slovesnostjo pa so se vodile pokrajinske oblasti z Eksc. Visokim komisarjem, poveljnikom armijskega zbora, nacionalnim svetnikom Bonsembiantem, poveljnikom vojaške divizije in drugimi funkcionarji in oficirji na čelu podela na kolodvor, kjer so jih pričakovali Zvezni tajnik, inspektor Stranke in tajnik Dopolavora. Fašisti in tovariši iz ženskega fašista in kjer je bila svečano otvorjena okrepčevalnica Dopolavora oboroženih sil. V dvorani, ki je bila prirejena za te dobrodelne namene, so bili zbrani zastopniki različnih vrst orožja. Po pozdravu Kralju in Duceju, ki ga je odredil tov. Bonsembiant, je bilo servirano vojakom okrepčilo.

Ob 11.30 dopoldne pa je v navzočnosti že omenjenih oblasti ter vseh fašistov in fašistkin, ki prebivajo v Ljubljani, strankni govornik Dino Bonsembiant v veliki dvorani Dopolavora oboroženih sil proslavil zgodovinski datum, spominjajoč med drugim, da se letos vrši proslava ustanovitve borbenih fašistov v ozračju zmagovalne vojne. Govornik, ki je najprej podal obširen prikaz zgodovinskega razvoja od začetka vojne l. 1915 pa do 23. marca 1919 in je v tej zvezi z največjo istostjo očrtal protikomunistično in protidemokratsko poslanstvo borbenega fašizma, ozorjalao na izjave Benita Mussolinija na trgu San Sepolcro v Milanu, je potrdil nasprotje med boljševizmom kot obliko tatarske barbarstva in rimsko civilizacijo. Onega daljnega leta 1919 pa je Mussolini postavil tudi idealne osnove nove Evrope in videl plamen totalne revolucije, ko je v nasprotju s samodržstvom zlata in boljševizmom nasiljem postavil zahtevo po svobodi v svetu.

Ob zaključku proslave so vsi navzoči priredili tople manifestacije Duceju in fašistični Italiji.

Nova postojanka Dopolavora

Ljubljana, 23. marca

Pokrajinski Dopolavoro v Ljubljani je večerj ob 11. uri dopoldne slovesno otvoril novo postojanko na glavnem kolodvoru. Ob postajnem poslopu, ob novem delu pokrajinskega perona, je bila okusno urejena nova okrepčevalnica Dopolavora za Oboroženo Silo. Otvoritvi nove okrepčevalnice, ali kakor se italijansko imenuje: Posto di Ristoro, so prisostvovali najuglednejše osebnosti Ljubljanske pokrajine. Točno ob določenih uri so se pripeljali na kolodvor odlični gostje. Za njihov sprejem je bila na peronu postavljena častna četa, ki je izkazala visokim gostom čast.

Visoke goste so sprejeli Pokrajinski nadzornik Dopolavora g. Liberati, centralni nadzornik g. Pesci, mnogi častniki in drugi odličniki. Novo okrepčevalnico so si ogledali Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino Eksc. Emilio Grazioli, poveljnik Armadnega Zbora, armijski general Eksc. Mario Robotti, Zvezni Tajnik dr. Orlando Orlandini, poveljnik Divizije general Tadeo Orlando, podprefekt comm. Bisia, zastopnik Kvestorja podkvestor comm. Ferranti, Zvezni Podpoveljnik GILL-a prof. Casani, šef univerzitetne organizacije inž. Carra, dr. Franchi in mnogi drugi odličniki. V novi okrepčevalnici so bili zbrani tudi številni vojaški ljubljanske posadke, ki jim je bila prirejena zakuska. Tudi ostali gostje so se okrepčali. Po otvoritvi so se Eksc. Visoki Komisar, Eksc. General Robotti, Zvezni Tajnik in poveljnik Divizije zadržali v prisrčnem razgovoru z ostalimi udeleženci lepe slovesnosti. Vsi so bili zelo zadovoljni z novo okrepčevalnico. Nato so se visoki gostje skupno podali na sedež Dopolavora na Taboru.

Nova okrepčevalnica Dopolavora za Oboroženo Silo na ljubljanskem glavnem kolodvoru je druga taka naprava v našem mestu. Prvo okrepčevalnico za Oboroženo Silo je Pokrajinski Dopolavoro pred časom otvoril v svojem sedežu na Taboru. Vojakom take okrepčevalnice nudijo telesno in duševno okrepčilo. Pomen takih naprav občutijo posebno tisti vojaki, ki so na potu skozi mesto. Poleg ostalega imajo v okrepčevalnicah na razpolago tudi čitalnico.

ja, sina — Blaž, očeta — Bratina, dr. Šolaria — Nakrat. Strakoperja — Gorinsk, Piškurja — Košič, njegovo ženo — Rakarjeva, Zamorška, hčerkica — Košuta, Milno, soborako — Križajeva, strotenisko — R. Stritarjeva. Režiser: Milan Košič.

Abonent redi Sreda bodo imeli v sredo ob 17.30 uri predstavlo Govekarjeve ljudske igre »Rokovnjači«. Dejanje pokaže rokovnjaško tolno in njenega voditelja Nandeta, ki so živeli leta 1810 v Kamniških planinah. Vsebinska igra slika Narodovo usodo in njegov konec. Scensko gledstvo je komponiral Viktor Parma. Režiser: prof. Šest.

Drama pripravila kot prihodnjo novost klasično delo Goethejevo »Ifigenija«, v odličnem prevodu našega znanega prevajalca Frana Albrehta in v režiji J. Koviča. Naslovno vlogo bo igrala Mila Šarčeva.

OPERA

Torek 24. marca: ob 17. uri: Don Pasquale. Red A. Sreda, 25. marca: ob 17. uri: Prodana nevesta. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.

Četrtek, 26. marca: ob 17. uri: Orfej in Evridika. Red Četrtek

Abonent redi A bodo imeli danes ob 17. urizoritev Donizettijeve komične opere »Don Pasquale«. Zasedba partij je sledeča: Pasquale — Betetto, Malatesta — Janko, Ernesto — Sladojev, Norma — Mielnikova, notar — Jelnikar. Dirigent: A. Neffat. Režiser: R. Primožič, inscenator: ing. Franz.

Gospodarstvo

Obnova kmetijstva na Gorenjskem

Vodja oddelka za prehrano in kmetijstvo pri šefu za civilno upravo na Gorenjskem inž. Gayl objavlja v berlinskem dnevniku »Die Landwarte« članek o obnovi kmetijstva na Gorenjskem. V uvodu omenja, da je imelo gorenjsko kmetijstvo v Jugoslaviji težavno stališče, ker je bilo težišče kmetijske proizvodnje v vzhodnih rodovitnejših predelih in so bila oblastva pripravljena kranjsko kmetijstvo žrtvovati v korist industrializacije. Prevladovanje majhnih in najmanjših kmetij otežkoča v teh goratih krajih racionalno kmetijstvo, kar je nemško upravo postavilo pred znatne težkoče.

Predvsem je šlo prizadevanje za tem, da se kmetijska proizvodnja dvigne in izgradi ter prilagodi docela spremenjenim razmeram. Takoj po zasedbi dežele je bilo treba postopno uvesti nemški sistem živilskih izkaznic, in sicer za vse področje Gorenjske, ki šteje 190.000 prebivalcev. Istočasno je oddelk za oskrbo in kmetijstvo pri šefu za civilno upravo pričel z ukrepi za dirigiranje kmetijske proizvodnje.

Spričo zanemarjanja gorenjskega kmetijstva od prejšnjih oblastev so bila mnoga posestva zaostala, kar je zahtevalo številne ukrepe, da se kmetijska proizvodnja prilagodi nemškim razmeram. Potrebna bo še združitev in prilagoditev posestnih razmer, da ne bo zemlja razdeljena na tako številna najmanjša posestva. Najprej so oblastva v posebnih kartotekah registrirala vsa posestva v pogledu dejanske proizvodnje in one proizvodnje, ki se da doseči za oskrbo trga, kakor tudi v pogledu samopreskrbe kmetijskega prebivalstva. Civilna uprava je na posameznih posestvih izvršila preiskave v pogledu rentabilnosti in je priredila že številne tečaje za strokovni pouk kmetov. Posebno važna je ustanovitev posvetovalnic za kmete, s čimer se bo pospešilo delo za dvig kmetijske proizvodnje. Akcija gre za tem, da se kmetje priučijo v večji meri

uporabljati stroje in moderno orodje. Po znatno znižanih cenah so bili prodani kmetom moderni plugi, uvedeni pa so bili tudi sejalni stroji, stroji za okopavanje in drugi poljedelski stroji. Za nakup teh strojev so bile priznane razne olajšave. V Kranju so priredili razstavo kmetijskih strojev, ki je prinesla velik uspeh in so kmetje v nekaj dneh oddali naročila za 1300 strojev. Na široki osnovi je bilo uvedeno čiščenje semen. V šestih velikih postajah za čiščenje semen so morali v poljetli delati noč in dan, da so lahko izstili 400.000 kg semenskega žita. Mnogo prvovrstnih semen je preskrbela civilna uprava, na drugi strani pa so kmetje na prizadevanje civilne uprave pričeli sami pridobivati v večjem obsegu deteljno seme, tako da je bilo mogoče del presečka tudi prodati drugam. Ustanovljenih je bilo več postaj za razmnoževanje selekcioniranega semenskega žita. Seme za pomladno žetev 1942 je v celoti zasigurano. V toku pa je velika akcija za dobavo kvalitetnega semenskega krompirja. Znatno se je povečala tudi uporaba umetnih gnojil.

Za kmetijstvo Gorenjske je odločilne važnosti živinoreja. Ustanovljena je bila zveza živinorejskih združenj za pingavsko govedo. Na premiranje bikov je bilo lani v avgustu prignanih 700 bikov. Da se osveži krl gorenjskega pingavskega goveda je bilo poslanih na Gorenjsko 70 bikov iz Koroške in Solnograške. Sedaj pa se uvaža obsežno razpredena kontrola mlečnosti krav. V kratkem je računati, da bo Gorenjska živinoreja pokazala znatne presežke. Za dvig konjereje so bili prijavljeni visokovredni žrebci. V svinjereji se postopno uvaža nemška plemenita pasma. V ta namen je prispelo iz Nemčije mnogo čistokrvnih merjascev in svinj. Za pitanje svinj je bilo lani v jeseni sklenjenih 1900 pogodb, obnavlja pa se tudi ovčarstvo z zopetno uvedbo solčarske pasme.

Gospodarske vesti

Veliki izdatki za pospeševanje kmetijstva. Rimski listi prinašajo zanimive podatke o novem proračunu za kmetijsko ministvo. Ki predvideva izdatke v višini 1675 milijonov lir. Pretežni del tega proračuna se bo uporabljal za melioracije in za zboljšanje zemljišč, za kar je v proračunu predvideno nič manj kakor 1225 milijonov lir. Za stroške kmetijske uprave je predvidenih 81 milijonov lir, za agrarne kredite in stroške kontrole kmetijske proizvodnje 171 milijonov lir, za gozdno upravo pa 79 milijonov lir.

K povišanju glavnice družbe Montecatini. Kakor smo že kratko poročali, bo družba Montecatini (Società Generale per l'Industria Mineraria e Chimica Montecatini) ponovno zvišala svojo glavnico od 1600 na 2000 milijonov lir. Kemični in rudarski koncern Montecatini obsega v 23 družbah vsega 140 tavnice, 80 rudnikov in kamno- lomov in 31 električnih central ter zaposluje 80.000 delavcev. Sama matična družba Montecatini je imela pred 10 leti glavnico 500 milijonov lir. Lani v aprilu je družba zvišala glavnico od 1300 na 1600 milijonov, sedaj pa je bo nadalje zvišala na 2000 milijonov, in sicer tako, da bodo lahko stari delničarji na štiri stare delnice vpisali eno novo. Družba ima v okviru svojega razpredenega koncerna v načrtu velike investicije, ki se tičejo zlasti proizvodnje kovin, pogonskih sredstev, tekstilnih vlaken in kemičnih izdelkov.

Pisma brez kuverte. Pisemski promet se je v Nemčiji spričo vojne v izrednem obsegu povečal, zlasti promet med vojniki na fronti in njihovimi svojci. Navzile povečani produkti pisemskega papirja in kuvert pogosto nastopi pomanjkanje zlasti pri kuvertah. Da bi prištedili na papirju so v Nemčiji pričeli znova uvajati tako zvane zalepke, ki so jih uporabljali zlasti med svetovno vojno. To je list papirja, ki je ob robu gumiran in perforiran. Na ta način bodo prištedili precejšnjo količino papirja, saj se pri zalepki tako rekoč piše pismo na notranjo stran kuverte, ki se pri običajnem pismu sploh ne uporablja in se po sprejemu pisma zavrne.

Izkoriščanje zemeljskih zakladov v bivši Jezni Srbiji. Kakor poročajo iz Sofije, so v teku obsežna raziskovalna dela za ugotovitev rudniških ležišč v Traciji in bivši Jezni Srbiji. Strokovnjaki so ugotovili znatra ležišča bakrene rude, ki vsebuje 28% bakra. V okolici Ohrida in Velesa, kjer je v obratu že pet manjših rudnikov kromove rude, so odkrili nova ležišča kromove rude, ki vsebuje 42 do 58% kroma. Sedaj raziskujejo tudi ležišča manganove rude v okolici Pristine in Skoplja.

Omejitev prometa nepremičnin v Bolgariji. Poročali smo že o bolgarskem zakonu, ki omejuje spekulacijo s kmetijsko zemljo in o zakonu, ki omejuje nakup ostalih nepremičnin z namenom, da se prepreči spekulacija z nepremičninami. Oba zakona sta sedaj objavljena. Bolgarsko sodranje je prvotno besedilo nekoliko spremenilo. Polobda, da sme kupiti kmetijsko zemljo le oni, ki se poklicno bavijo s kmetijstvom in živinorejo velja je za posestva preko 3 ha. Kdor kupi neobdelano zemljišče, ga mora v 3 mesecih po nakupu obdelati; če tega ne stori, se zemljišče v 14 mesecih po nakupu po uradni dolžnosti proda na dražbi. Drugi zakon določa, da se smejo stanovanjske nepremičnine kupovati le za zabele in polklicne potrebe kupca. Žid'e ne smejo razen nepremičnin za lastno stanovanje imeti nobenih drugih nepremičnin in morajo vse ostale nepremičnine prijaviti v teku enega meseca. Prijavljene židovske nepremičnine, katerih lastništvo, se ne odobri, preidejo v državno last. Židje pa dobe odškodnino v obliki 3% državnih obveznic, ki tečejo 20 let in ki ne morejo biti predmet prodaje. Izjeme veljajo za žide, ki uživajo po zakonu o zaščiti naroda posebne ugodnosti, to so židje, ki so poročeni z Bolgarkami, židovi, ki vojni prostovoljci, vojni invalidi in odlikovanci. Zakon omejuje tudi prodajno ceno na 2-kratno davčno vrednost iz leta 1940. Pri stanovanjskih zgradbah pa je maksimirana cena tako, da se vzame davčna vrednost iz leta 1939 in se približe največ 50%.

Proizvodnja novih avtomobilskih gum v Španiji prepovedana. Ker je uvoz surovega kavčuka sedaj nemogoč, je španska vlada prepovedala izdelovanje novih avtomobilskih gum. Razpoložljive zaloge kavčuka se bodo uporabljale za popravilo starih

avtomobilskih gum. Da se potrošnja gum zmanjša, je bila za tovorne avtomobile določena maksimalna hitrost 40 km na uro.

Ogromno naraslo število davkoplačevalcev v Zedinjenih državah. V zadnjem letu svetovne vojne je bilo v Zedinjenih državah 3 milijone ljudi, ki so morali plačevati državni nepo redne davke. Že z lanskim davčno reformo se je to število povečalo na 16 milijonov, ponovno znižanje davka proste meje za dohodnino in za uslužbenški davek pa ima sedaj za posledico, da bo moralo v letošnjem letu 23 milijonov Američanov plačati državni neposredne davke. Sprito tako razširjenega kroga davkoplačevalcev je razumljivo, da so se pričeli najširši sloji prebivalstva zanimati za razprave v ameškim kongresu, pri katerih so prišli na dan izredni dobički posameznih podjetij, ki so dobivala vojski in mornarici. Poslanec Howard Smith je v tej zvezi predložil ameriškim zbornici zakonski načrt, po kateri naj bi se dobički industrijskih podjetij, ki delajo za vojsko in mornarico omejili na 5% letno.

Nadaljevanje produkcijske omejitve v Zedinjenih državah. Urad za vojno produkcijo v Zedinjenih državah je prepovedal izdelovanje strojev za pranje, ki se uporabljajo v zasebnih gospodinjstvih. Proizvodnja se mora ustaviti 1. maja. To prepoved utemeljuje s tem, da je treba štediti z vojno važnimi kovinami in tavnice preurediti za vojno produkcijo. Prepovedano je tudi izdelovanje otroških biciklov, v ostalem pa se smejo kolesa izdelovati je po dveh standardnih modelih (moško in žensko kolo).

Zmanjšanje obrokov kruha v Španiji. Iz Madrida poročajo, da je španska vlada ponovno znižala obrok kruha, in sicer za posamezne potrošniške kategorije na 80, 100 in 150 gramov na dan. Pričakovati je, da bo ta ukrep le začasen, dokler Španija ne bo mogla z dovolom prekormorskega žita ustvariti si večje zaloge.

Dalekosežni japonski načrti za gospodarsko preobnovo Jugovzhodne Azije. V japonskih gospodarskih krogih pripravljajo dalekosežne načrte za gospodarsko preobnovo Jugovzhodne Azije, pri čemer podarjajo, da je ta preobnova v celoti odvisna od rešitve transportnega problema. Če hoče Japonska obdržati v svojih rokah to, kar si je zavezovala z mečem, bo morala imeti obsežno trgovinsko mornarico, ki bo ustvarila zvezo med Japonsko samo in obseznim otočjem Jugovzhodne Azije. V strokovnih krogih računajo, da bo morala imeti Japonska trgovinsko mornarico v obsegu 15 milijonov brutoregistrskih ton, kar pomeni, da bo morala po vojni svojo mornarico (upoštevajoč dosedanje in morebitne bodoče izgube) potrojiti, kar spričo sedanjih kapacitet japonskih ladjedelnic ne bo mogoče izvršiti v desetih letih, če se ne poveča storitev ladjedelnic. Zato je sedaj pripravljajo načrte za gradnjo tipiziranih ladij in bodo pričeli graditi ladje po predpisanih šestih tipih. Pri tem računajo tudi na sodelovanje Italije in Nemčije.

Ustanovitev turškega geografskega instituta

Ankara, 23. marca d. Pod zaščito predsednika turške republike je bil v soboto v Ankari na svečan način ustanovljen turški geografski institut. Njegov načelnik bo turški prosvetni minister Hasan Ječel. Glavna naloga novega zavoda bo raziskovati ozemlje turške republike na osnovi modernih metod in z modernimi znanstvenimi pripomočki. Preko tega bo institut vzdrževal stike z drugimi geografskimi instituti v inozemstvu.

Poplave v Rumuniji

Bukarešta, 23. marca. d. Nevarnost poplavl Dunava v obrežnih predelih Rumunije je še zmerom na odstranjen. Posebno poročilo, ki ga je o položaju v ogroženih pokrajinah včeraj objavilo rumunsko notranje ministvo, pravi, da je vodovje, ki je poplavlilo mest in okolico Giurgiu in Oltenico, pričelo sicer upadati, da pa gladina Dunava v rečnih mestih Braili in Galacu še zmerom narašča. Še vedno so zaposlene močne skupine reševalcev, ki v Braili in Galacu sproti odstranjujejo vsakovrstne naplavine, ki jih odlaga na bregu narasli Dunav.

Okoli Martiniqua in Madagaskarja

K potopitvi čilskega parnika „Tolten“

Bern, 23. marca. Švicarska brzojavna agencija je objavila vest iz New Yorka, da je 21. februarja priplula v luko na francoskem otoku Martiniquu nemška podmornica, da bi izkrcala ranjenega mornariškega oficirja. Ameriška vlada je bila obveščena o zadevi in je zahtevala od vlade v Vichyju zagotovilo, da francoska posestva na zapadnem kontinentu ne bodo služila kot oporišča osim vojnim ladjam in letalom. Vse kaže, pravi agencija, da je ameriška vlada prejela zahtevano zagotovilo, izkazalo se pa je, da so nastali še drugi spori med Washingtonom in Vichyjem.

Po informacijah francoske vlade je priplula v luko na Martiniquu nemška podmornica, da izkrcala mornariškega oficirja, ki je dobil prasad na nogi in ga je bilo treba v neudoma operirati. Podmornica se je mudila v luki pod drugo uro. V luki se ni z ničemer opremila in njena posadka tudi drugače ni imela nikakega stika s francoskimi oblastmi na otoku. Te francoske informacije so bile kontrolirane še z raznih strani.

Ameriško zunanje ministvo pa je kljub temu formalno protestiralo v Vichyju. Med drugim je bilo kategorično izjavljeno, da Zedinjene države ne morejo dovoliti, da bi se osne sile posluževale katerekoli francoske luke na zapadnem kontinentu. V takem primeru bi Zedinjene države smatrale, da se krši pravica varnosti Zedinjenih

držav. Če Zedinjene države ne prejmejo nemudno kategoričnega zagotovila, da francoska vlada ne bo dovolila o nim vojnim ladjam in letalom, da bi si uredile kako oporišče na zapadnem kontinentu, bodo podvezle vse ukrepe, ki jih bodo smatrale za potrebno. Glede na panameriško konvencijo bi se lahko v nasprotnem primeru francoska posest na zapadnem kontinentu zasedla. Ameriški poslanik Leahy je prejel tako kategorično zagotovilo, ki se lahko smatra z ameriške strani za zadovoljivo. Vichy pa je poleg tega opozoril na svoje stališče striktno nevtralnosti, spričo katerega se ncbena vojnočeta se sila ne more poslužiti francoskih luk na zapadnem kontinentu, čim francoska vlada kaj sličnega ne sme dovoliti osim silam. Vlada v Vichyju je pristala na to, da imajo Zedinjene države med vojno opazovalce na Martiniquu in na drugih francoskih otokih.

Kar se tiče Madagaskarja, je ameriški konzul na tem francoskem otoku ugotovil, da sta tam le dva japonska državljana. Ameriška vlada je tudi z zadovoljstvom sprejela na znanje, da osne sile deslej vladi v Vichyju niso postavile nikake zahteve glede franco kih oporišč na Madagaskarju. Čemu pa potem služijo vse te objave? Ali so Zedinjene države v resnici odločile, da se glede na podane okoliščine orečejo Martiniquu in Madagaskarju, ali pa gre je za pretvaro? (Piccolo.)

Ameriška kritika Churchillove polike

Lizbona 23. marca d. V zvezi z vojaškimi neuspehi, ki jih je doživela Velika Britanija zadnji čas na vseh vojnih področjih kritizirajo tudi mnogi ameriški listi Churchillovo politiko, ki jo smatrajo za glavni vzrok zavezniških neuspehov. Posebno ostro kritiko Churchillove politike, predvsem izbiranja sodelavcev, objavlja newyorška revija »New Republic«. Članek, v katerem list analizira Churchillove akcije, pravi, da enako kakor Roosevelt v Zedinjenih državah drži Churchill v Angliji vse politične uti v svojih rokah. Churchill pa se ni priučil modernemu načinu vladanja, da bi iz izvrševanje važnih nalag prepustil tudi drugim o'ebam, čeprav bod njegovim lastnim vodstvom. Zaradi tega bolehalo vse Churchillove akcije že od vsega početka na tem, da ni znal in tudi sedaj ne zna najti in koristno zaposliti sposobnih glav, ki jih je zlasti mnogo v srednjih slojih angleškega prebivalstva. Za strategijo sedanjega vojne velja, — in tudi tega se Churchill še ni naučil, — da potrebuje današnje vojevanje poleg načrtnega vojaškega aparata na samer operacijskem področju tudi enako načrtno izvedeni gospodarski ustroj v zaledju.

Japonsko-sovjetski dogovor o ribolovu

Tokio, 23. marca. (Domet.) Japonski informacijski urad je v ponedeljek dopoldne objavil, da je bil v Kijevu 20. marca podpisan modus vivendi, ki ureja vprašanja ribolova med Japonsko in Sovjetsko zvezo. Dogovor sta podpisala japonski poslanik pri sovjetski vladi general Tatekava, za sovjetske oblasti pa poslovedci komisar za zunanje zadeve Višinski. Poročilo japonskega informacijskega urada pravi nadalje, da so bila pogajanja, ki so tekla vse lansko leto, po izbruhu vojne med Nemčijo in Sovjetsko zvezo, prekinjena, na japonsko pobudo pa so bila decembra lanskega leta obnovljena in so dovedla do podpisa začasnega protokola, ki naj nadomestča pogodbo, sklenjeno za daljšo dobo.

Preganjanje Japoncev v Braziliji

Tokio, 23. marca. (Domet.) List »Kokumin« poroča da živi v Braziliji približno 200.000 Japoncev, ki so zaradi postopanja brazilskih oblasti izpostavljeni najtežjim preizkušnjam. Dočim uživajo brazilski državljani na Japonskem in na ozemljih, ki jih kontrolira Japonska, največje svobode, so nasprotno japonski državljani v Braziliji brez vseh pravic in od uveljavljenja protiosnih ukrepov brazilske vlade celo brez konzularne zaščite.

Pogreb umrjenega akademika Kiklja

Ljubljana, 23. marca

Ob ogromni udeležbi pripadnikov vseh slojev ljubljanskega prebivalstva je bil včerajšnji nedeljo popoldne pri Sv. Križu pogreb umrjenega akademika Jaroslava Kiklja, druge žrtve komunističnega terorja iz vrst akademikov. Ravno ta velika udeležba je pokazala, kako ljubljansko prebivalstvo obžaluje in obsoja žalostne metode komunistične borbe.

Pogrebne svečanosti je vodil osebno ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Ko je pred kapelico na Zalah blagoslovil truplo, sta se od ranjake poslovlila dva akademika, prvi za akademsko Katoliško akcijo, katere predsednik je bil Kiklja, drugi v imenu njegovih tovarišev. Bogoslovci so nato zapeli žalostinko, nakar se je med gostim spalirjem razvil mogočen pogrebnim sprevod. Poleg drugih predstavnikov so bili v njem Podprefekt dr. Bisia kot zastopnik Visokega Komisarja, poverjenik Vseučiliške organizacije na ljubljanski univerzi inž. Carra, rektor vseučilišča dr. Kos z večjim številom profesorjev, župan dr. Adlešič, bivši ban dr. Natlačen, člani stolnega kapitlja itd. Pred krsto so akademiki nosili več krasnih vencev, prav tako so akademiki nosili tudi krsto samo.

Po opravljenih molitvah v cerkvi Sv. Križa so akademiki zapeli žalostinko, potem pa se je sprevod nadaljeval na pokopališče. Ob odprtem grobu je imel škof dr. Rožman kratek nagovor, nakar so bogoslovci, akademiki in z njimi velik del ostalih žalnih gostov zapeli, v skladu s škofskimi besedami, mogočno versko hvalnico »Tebe Boga hvalimoc.

Naše gledališče

DRAMA

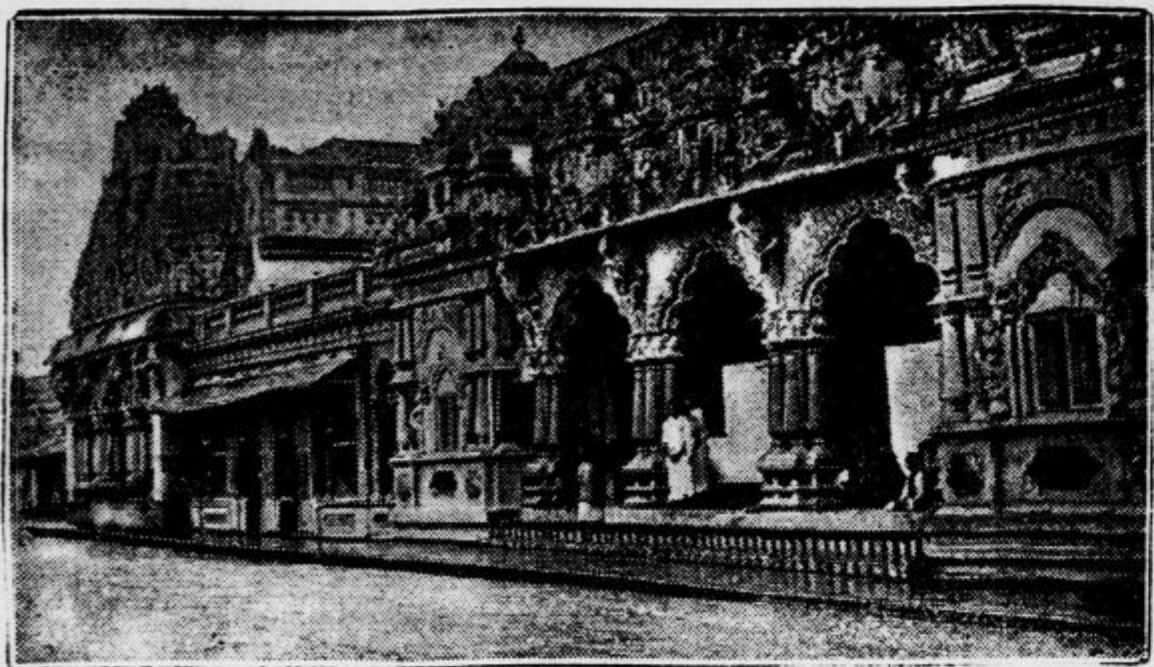
Torek 24. marca: ob 17.30 uri: Konto X. Premiera. Red Premierski

Sreda, 25. marca: ob 17.30: Rokovnjači. Red Sreda

Četrtek, 26. marca: ob 17.30: Človek, ki je videl smrt. Red B

Petek, 27. marca: ob 15.: Lepa pustolovščina. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol

Birma je dežela sonca in lepote

Budistično svetišče

Po padcu večine vzhodnoazijskih zavezniških oporišč v japonske roke je Birma zdaj najogroženější dragulj britanskega carstva. Japonske in siamske čete zmagovalno napredujejo v več smereh v to deželo.

Vzhodna vrata Indije

Vprašanje Birme postaja vedno bolj aktualno, zato ga bomo osvetlili natančneje s podatki, ki z njimi razpolaga italijanska publicistika. Zadnji čas se razumljivo zelo mnogo piše o kronski koloniji britanskega cesarstva, Birmi. Skoro ni časopisa v Italiji, ki bi se na kakršen koli način ne dotaknil vprašanja te dežele, skozi katero se na široko odpirajo vrata v Indijo, srce britanskega imperija. Obstoj angleškega cesarstva se brez Indije ne more zamisliti in zato japonski vojaški udarci grozijo postati usodni za obstoj največjega državnega sestava, ki ga pozna zgodovina človeštva razen rimskega cesarstva.

Angleški minister za Indijo Amery je pred kratkim izjavil, da so meje Indije na Singapuru in Suez. Toda oporišča, ki so jih imeli Britanci za obrambo srca svojega imperija, in diplomatska prizadevanja Anglije v zadnjih sto letih niso mnogo zagledala. Hongkong je v rokah Japoncev, Holandska vzhodna Indija in Filipini prav tako, Francoska Indokina pa je izročena na milost Japoncem; Tajška je zaveznik vzhodnega cesarstva, ves Malajski polotok pa je tudi že v japonski posesti. V Evropi Velika Britanija nima nikogar več, ki bi ga zapletla v borbo proti osovinskim silam. Angleška otoka Malta in Avstralija ter Egipt so zdaj na vrsti, da se uprejo vojaški premoči sil trojnega sporazuma.

Po zavzetju Malajskega polotoka in Singapura je bila logična posledica teh bojev udarec Japoncev na Birmo. Najprej je bilo treba zavzeti visoko planoto Tenasserin, ki tvori v morje strleč razklenjen jeziček, s katerega so Birmanci v teku svoje zgodovine večkrat prodrli v Tajsko. Japonci so kljub močni sovražni obrambi dobili situacijo v svoje roke in se zdaj dogaja obratni primer: s Tenasserinom osvajajo Birmo. V vsakem primeru so dosedanja boji šele začetek pravega spopada za Birmo, ki tvori vzhodna vrata Indije, kakor je to preteklo dni zapisal nek italijanski list.

Prelepa dežela med Indijo in Kitajsko

Birma spada v angleško kronsko kolonijo, iz katere je Anglija dobivala največ orožnikov in podčastnikov za svojo vojsko. Britanija je Birmo sčasoma priključila k Indiji, potem pa ji dala avtonomni položaj kronske kolonije. Zato Birma upravno ne spada k Indiji. V ostalem pa je od Indije ločena tudi po naravi, in sicer z morjem, planinskimi verigami in džunglo. To vse so elementi, ki bodo, kadar bodo obvladani, tvorili razlog, da se bo s strateškega stališča japonska zmaga lahko še bolj poudarila. Prebivalci Birme se po poreklu in po svojih navadah tudi razlikujejo od Indijcev.

Italijanski znanstvenik Scipione Gemma piše v svojem delu »L'Impero Britannico«, da se Birmanci razlikujejo od Indijcev v prvi vrsti socialno. Loči pa jih od drugih indijskih narodov še poreklo, zgodovina, vera, običaji in jezik. Kot budisti ne priznajo — in to dejstvo je iz socialnega stališča zelo važno — razlike med kastami in po njihove žene svobodne in neodvisne, česar ne poznamo pri indijskih ženah. Pri pomniti je treba, da so gospodarski in intelektualni pogoji Birmancev boljši, kakor

jih imajo indijski narodi; zaradi tega je Birma država zase, kjer so globoko zakoninjene separatistične težnje.

Birma je v resnici ena izmed najlepših in najlikovitejših dežel, ki jo je dobro razpoložen Bog ustvaril na veselje in uteho dobrih ljudi, je pred dnevi v rimskem dnevniku »Messenger« napisal poznavelec tega koščka sveta. Dal ji je prostor med dvema najbolj izmučenima in najnemirnejšima področjema na svetu — med Indijo in Kitajsko — kjer stoji kot otok vedrine na gladini človeškega nemira in kot

100.000 japonskih družin za Sumatro

Japonske dežele so preoblikovane, zato bo znaten del prebivalstva na novo pridobljene otoke na Južnem morju. Iz Berlina poročajo o tem:

Osvajitev prejšnjega nizozemskega otoka Sumatre je takoj dala pobudo, da so Japonci ustanovili naselitelno družbo, ki bo spravila sto tisoč japonskih družin na Sumatro. Ker lahko računamo, da šteje japonska družina povprečno po 5 glav, gre torej za preselitev okroglega pol milijona ljudi, ki bodo z japonskih tal presajeni na docela novo področje.

Odkar japonsko prebivalstvo tako naglo narašča, so bili storjenji že razni politiski preseljevanja, ki pa se niso posebno obnesli. Kajti južnoameriška pokrajina kakor tudi mandžurska tla niso kaj posebno všeč japonskemu načinu življenja, zlasti ne po podnebbju. Zdravstveni pogoji sicer tudi na Sumatru zaenkrat še niso ugodni in je malarija zlasti na obrežnih predelih močno razširjena. Toda Japonci so zelo spretni v pobijanju malarije in jim bo gotovo v razmeroma kratkem času uspelo odpraviti temu zlu, saj v ostalem je podnebje na Sumatru za Japonce dosti znosno.

Otok Sumatra, ki obsega 471.500 štirihajskih kilometrov, ima samo 9 milijonov prebivalcev in šteje torej samo 19 ljudi na kvadratni kilometer (medtem ko ima Java na 132.650 štirihajskih kilometrih 40 milijonov prebivalcev, oziroma 356 na kvadratni kilometer). Prebivalstvo na Sumatru pripada različnim rodovom in plemenom, ki

blazeno zatočijo narodom na Daljnem vzhodu. Zgodovinska funkcija Birme, ki ji jo je namenil Stvarnik, naj bi bila v poslanstvu preprečiti, da ne bi prišla dva nasprotna sveta pregrobo v stik in da zaradi tega ne bi nastali neprestani vzroki trenja. Kakor Nepal in Tibet — njena severna soseda — tako je tudi Birma tvorila neko vrsto vzhodne Švice, kjer so neprijateljske obmejne rase mogle živeti skupaj in prebivati v isti državi po svoji volji.

Clankar v »Messengeru« nadaljuje, da je Bog naselil Birmo z gostoljubnim in nasmehanim prebivalstvom, ki mu je dal lepo podobo in združil v njem dobre lastnosti Indijca in Kitajca. Birmanec ima od Indijca potrpežljivost prilagajevanja, od Kitajca pa spretnost in marljivost. Je pravi vzor poštenjaka in dobrega človeka, živ primer, kako se lahko združijo samo vrline in pa tudi napake raznih narodov, simbolični predstavnik utopičnega sveta iz leta 3000! Tudi v verskih zadevah je Birmanec strpen, ker je vdan budističnim naukom, ki so nekeje na sredi med hinduskim fanatizmom in dlakoepskim konfucijizmom.

Prebivalci Birme so relativno na visoki kulturni stopnji. Število nepismenih je zelo nizko, ker je v Birmi mnogo verskih šol, ki so vzrok, da se birmansko ljudstvo tako zelo loči od indijskega, med katerim je nepismenost še vedno zelo razširjena. V vsaki vasi vidiš bele pagode, zelo številni pa so tudi budistični samostani, ki se nahajajo v vsakem večjem naselju. Ti samostani so prava žarišča birmanske duhovne kulture. V Birmi je tudi nekaj kristjanov, med katerimi so najdelavnejši katoliški misionarji, ki so krstili že okoli 100.000 domačinov.

so večji del malajskega porekla. Priseljenci Kitajci so številni na obalah in se pretežno bavijo s trgovino. O neznanih divjakih, o orjakih kakor o pritlikavcih v pragozdovih Sumatre se je že marsikaj pisalo, vendar je njihovo življenje le še malo znano — dokaz, da je otok Sumatra le še skromno prizadet od raziskovalcev in kulturnorajev.

Vsekakor je Sumatra za večjo naselitev zelo primerna. Kavčuk, oljke, tobak in razne rastline nudijo življenje milijonom ljudi. Tisti 200 večjih družb, ki so doslej vodile gospodarstvo na Sumatru, bi lahko bilo svoje uspehe počelovrilo, če ne bi bilo stalnega pomanjkanja delovnih sil. Tudi pridobivanje kave, čaja in kinina ni niti za polovico tolikšno, kakor bi lahko bilo. Še ugodnejši so izgledi za pridobivanje nafte na južnovzhodni obali Sumatre. Ponuja pa se tudi zlato in srebro na južnem in zapadnem delu otoka. Nadalje kaže izkristiti nahajališča bauksita na otokih v soseščini Sumatre. Na dveh mestih je na razpolago tudi premog.

S sklepom, da bo nova naselitelna družba zaenkrat naselila le 100.000 japonskih družin, je združena izjava ravnatelja te družbe, ki je rekel, da bo že zdaj, ob uvedbi novega reda na Sumatru, mogoče pritegniti tudi delovne sile drugih narodov. Predvsem bodo k sodelovanju povabljeni vsi nemški in italijanski državljani, ki so že doslej živeli v nizozemskih kolonijah ter so se navadili podnebja in poznajo krajevne razmere ter življenje domačinov.

Nezaželen tujec v Avstraliji

»Nezaželen tujec« — tako se glasi naslov članka v velikem frankfurtskem dnevniku. Kdo je ta tujec? Članek pravi: Velike prirodopisne zbirke imajo v svojih mineraloških oddelkih njegov kipec. To je velik naguban stvor s svetlo površino, o kateri se zdi, da so jo gnetle črtoče roke. Ta stvor počiva po navadi na črnem podstavku, bodi že pod teklom ali svobodno, da ga lahko gledalec tudi otipa. V slednjem primeru gotovo lahko opazi bele sledove, ki so jih zažrtali nohti, ko je ta ali oni gledalec radovedno preizkušal, ali je vse to pristno ali ne. Na žalost je pod zlatim bleškom samo mavce, saj kaj drugega ni mogoče pričakovati. Kdo neki bi tudi dopustil, da bi se kar takole potikal po svetu pristni »Welcome Stranger«, kakor se imenuje najtežji kos zlata, kar so jih doslej našli. Že sam odliček lahko vzbudi presenečenje, kajti tudi na vsakem odličku je zapisano, da tehta pravi pristni kos zlata nič manj kakor 190 funtov, ali okrog 80 kg. Ta velikanski kos zlata so našli pred kakimi 90 leti ob Lewis Pont Creeku pri Bar-

thuratu v Novem Južnem Walesu. To je bil prvotni odkritelj dar prirode.

Od tistega leta dalje se je avstralsko gospodarstvo z zlatom razvijalo prav tako kakor druge dežele, koder nahajajo zlato. Najprej so izpirali zlato po aluvijalnih nahajališčih. Sledilo je industrijsko izkoriščanje, ki je začelo zlato iskati v prvotnih legah. Razni iskavci zlata, spekulanti in lastniki točilnic so z vsem svojim priveskom izginili in jih dalec — lahko vidimo samo še v filmih. Zato se je trezno in trdo delo v Londonu sk zbrali potrebno glavnico, nakar so nakupili stroje v Middelandu in pozneje celo v sami Avstraliji. Prišli so vrtni v globino, segli so do 1400 metrov globoko, obenem so uredili velikanske bazene. Prejšnje raziskovalce ali »prospektorje« so nadomestili rudniški inženjerji, lovci za zlato pa pravi rudarji. Ceste in železnice so stekle v zlata območja. V primeri s krugom in delom je padla vrednost zlata.

Ze pred prvo svetovno vojno je nazadovalo tudi izkoriščanje zlatih ležišč. Avstralija, ki je bila ob koncu stoletja najvažnejša pridobitnica zlata na svetu, je morala

dati prednost Južni Afriki. Poleg 14 milijonov unč, ki so jih predlaskim izkopali v južni Afriki, so tri četrtine milijona unč avstralske proizvodnje kar skromna. Toda pridobljene so bile s naraščajočimi stroški, nakar so po dolgi poti izginile v ameriških skladiščih zlata. Dokler sta Amerika in Anglija mogli dobavljati Avstraliji različno blago v zamenjavo, je bilo to še vse v redu. Pomanjkanje ladjevja in druge ovire pa sili Avstralijo k navezanosti na lastne moči. Vedno večje pomanjkanje delovnih moči na avstralski celini, kjer je itak le malo ljudstva, dviga človeško vrednost doledno v škodo zlata. Nekdanji »dobrododni tujec« (Welcome Stranger) je danes nezaželen. Poročila pravijo, da razmišlja avstralska vlada o tem, kako bi vse delov-

ne sile, ki so zaposlene v industriji za pridobivanje zlata, rajši zaposlila na drugem mestu, neposredno v prid vojnemu gospodarstvu. Morda bodo tudi druge zlate dežele morale slediti temu zgledu. Svetovno gospodarstvo — zaključuje clankar — je v velikem celu že nekaj let brez zlata pa se kljub temu vrti vse kolesje laže. Nemško gospodarstvo je znalo to prejšnjo urediti kakor drugi. Pravilničnemu kralju Midasu in onim na Fortu Knoxu — kakor se imenuje tisti kraj v Zedinjenih državah, kjer hranijo velike rezerve zlata — bo posledje neprijetno pri srcu sprilo velikanske kopice zlata, katero cenijo na 657 milijonov unč. Ameriškiemu ljudstvu bi bilo delo, ki tiči v tem zakladu, gotovo ljubše kakor žolta kovlca.

Ponovna naselitev ozemlja

ki so ga zapustili Nemci

»Emona«, Zavod za poljedelstvo in nepremičnine v Ljubljani, objavlja glavne pogoje, ki urejujejo oddajo v zakup njiv in posestev, odkoder so se izselili Nemci.

Nacht družbe »Emona« je vzpostavitev malih posestev, kar pa zahteva dolga preučevanja tudi zaradi preureditve kmetijstva. Medtem je »Emona«, da bi olajšala položaj kmetov in priseljencev, ki nujno čakajo na dodelitev hiše in zemljišč, sklenila dodeliti jim to v zakup pod izredno ugodnimi pogoji.

Prednost bodo imele družine, ki so vane kmetijskega dela, vendar pa je tudi prostora za gozdne delavce, ki potrebujejo samo hišo z malim vrtom, za trgovce, za obrtnike itd., ki bodo brez dvoma imeli priliko uveljaviti se s svojim delom.

Vsem, ki so že predložili prošnjo, so bila že poslana povabila, da se predstavijo v vasi, ki so si jo izbrali, in če bi tega povabila ne bili prejeli, se bodo kljub temu lahko predstavili v uradu v Kočevju, da se bodo potem podali na kraj, kjer se želijo naseliti.

Takoj se bo izvršila dodelitev hiše v razmerju s številom družinskih članov in obsežnostjo gospodarstva, ki se želi ustanoviti. Za hišo je določena zelo nizka zakupnina, ki je začasnega značaja. Ob izročitvi hiše se sklene zakupna pogodba za kmetko gospodarstvo z obveznostjo, da se bodo dodelile njive v teku meseca aprila, travniki in pašniki pa v teku maja v razmerju z delovno močjo družine in obsežnostjo kmetijske hiše.

Tisti, katerim bodo zaradi sestave njihove družine in ker se pečajo s kakim drugim poklicem, dodeljena zemljišča samo v malem obsegu in sicer največ do dveh hektarjev, bodo plačali malo zakupnino za hišo in razen tega zakupnino v naravi za zemljišče.

Tisti pa, ki bodo prejeli v dodelitev več zemljišč kakor v tej izmeri (njiv, travnikov in pašnikov in skupni izmeri od več kakor dveh hektarjev) bodo morali plačevati samo zakupnino v naravi, določeno za ta zemljišča, medtem ko se jim bo začasno določena zakupnina za hišo odobrila. S tem se daje prednost številnim družinam in olajšava za ustanovitev izdatnih kmetijskih gospodarstev.

Pri zakupih trgovskih in obrtnih podjetij se bo zakupnina hiše prišla zakupnini od zemljišč, ki se bodo zahtevala.

Vrednost in ravnanje interesentov se obnavljajo zakupnine v naravi za vsak hektar, določene za že posejana zemljišča z žitom, kjer ima zakupnik izvršiti le še malo dela, odnosno za zemljišča za poljedelno setev, katerih zakupnina je preračunjena na podlagi pridelka v krompirju. Za travnike in pašnike se bo določila ob izročitvi primerna zakupnina v razmerju z njihovo donosnostjo.

Okraj KOČEVJE

Zito: Najmanj 3 kvintali, največ 6 kvintalov.

Krompir: Najmanj 3 kvintali, največ 6.5 kvintalov.

Okraj KOČEVSKA REKA

Zito: Najmanj 1.5 kvintala, največ 3 kvintali.

Krompir: Najmanj 1 kvintal, največ 4 kvintali.

Okraj MOZELJ

Zito: Najmanj 1.5 kvintala, največ 3.5 kvintali.

Krompir: Najmanj 1 kvintal, največ 4.5 kvintali.

Okraj KOPRIVNIK

Zito: Najmanj 1.5 kvintala, največ 3 kvintali.

Krompir: Najmanj 1 kvintal, največ 4 kvintali.

Okraj ČRNOBELJ

Zito: Najmanj 1.5 kvintala, največ 4 kvintali.

Krompir: Najmanj 1 kvintal, največ 5.5 kvintalov.

Okraj STARI LOG

Zito: najmanj 1.5 kvintala, največ 2.5 kvintala.

Krompir: Najmanj 1 kvintal, največ 3 kvintali.

Tisti, ki želijo dodelitev hiše in zemljišč, morajo upoštevati naslednja določila:

1. Morajo se poizuriti, ker je hiš samo omejeno število in je število prosilcev mnogo večje.

2. Morajo prinesiti s seboj vse orodje, sredstva in semena, s katerimi razpolagajo.

3. Ako želijo postati lastniki posestev, si morajo že sedaj izbrati posvetilo, ki ga smatrajo za najbolj primerno po svojih gmotnih in delovnih možnostih.

4. V aprilu se bodo pričela velika gozdnala dela; zaradi tega naj zakupniki razmislijo o primernosti naselitve v kraju, kjer bi si lahko preskrbeli tudi izvenkmetko delo.

»EMONA« je ukrenila vse potrebno za čim večjo in vsestransko pomoč v dobi setve, da bodo družine dobile iz zemlje, kar je potrebno za življenje.

Nacht zakupne pogodbe je na vpogled v uradih družbe »EMONA« v Ljubljani in v Kočevju, Mozelj, Koprivnik, Črnomlju, Kočevski reki in v Starem logu, kakor tudi pri preč. gg. župnikih raznih vasi.

S Spodnje Štajerske

Dve veliki zborovanji v Mariboru. S prvim pomladnim dnem je bil zaključen val propagandnih zborovanj Heimabunda na Spodnjem Štajerskem. Za zaključek sta bili v soboto zvečer sklicani v Mariboru dve veliki zborovanji. V mestni avtobusni garaži, ki je v Mariboru najprostornejša, je govoril zvezni vodja Steindl prebivalstvu na desnem dravskem bregu, državni govornik Siegfried Tremel pa je govoril v Götztovu dvorani prebivalstvu na levem bregu Drave.

Novi grobovi. V Mariboru sta umrla 65-letni prekaljevalec Václav Ledvinka in 66-letni upokojenec Ferdinand Dreö.

V Studenih pri Poljanah, ob vmožju Boča, stoji starinski samostan, kjer se zdaj vršijo tečaj za voditelje kmetijske izobraževalnega dela. Tečaj trajajo po 3 tedne. Dne 2. marca se je pričel drugi tečaj, ki ga je zdaj dovršilo 30 mladih Kočevaric iz breziškega okraja. Dekleta so bila razdeljena v tri skupine — za kuhanje, šivanje in gospodinjstvo — in so se vsak teden menjala, da so spoznala vse tri panoge. Poučevali so jih tudi o vrtnarstvu, perutinarstvu in negi dojenčkov, razen tega so se vežbale v sportu in petju.

Inspekcija celjskih motoristov. V Celje je prišel vodja alpske motorne skupine Dürfler. Nadzoroval je motorni oddelek celjskih brambovcev. Iz Celja je nadaljeval pot v Trbovlje in Brezice.

Kaznovani navijači cen. Policijsko ravnateljstvo v Mariboru je pretekli teden kaznovalo sedem obrtnikov, gostilničarjev in trgovcev z občutnimi denarnimi in zapornimi kaznimi. Obenem je zaplenilo precej blaga, najdenega pri preiskavi.

V Vojniku je bil prirejen roditeljski večer. Mladina je nastopila s petjem, godbo in rajalnimi vajami. Listi pravijo, da izpričuje mladina dober napredek v učenju nemškega jezika.

Grško gledališče v Šoštanju. Deželno gledališče iz Grada gostuje zdaj ne samo v Mariboru, marveč tudi v drugih večjih spodnje štajerskih krajih. Nedavno je uprizorilo v Šoštanju veseligrso »Grda račka«. Obisk je bil zadovoljiv.

V Ormožu je ženska krajevna skupina uvedla šivalnico, kjer se žene in dekleta dnevno shajajo in se posvetujejo, kaj se da napraviti iz starega blaga. Obenem se vežbajo v petju.

Janko J. Srimšek:

Vandrovec

»Jug je bil pobral zadnje snegove in posušil rebri in obronke,« je zagodel Jakob. »Na pašnikih in nizavi so ponekod še rjave luže, no tu in tam so se po strneh že bliskali prvi plugi in so zemljo trgale prve brane.

Takrat sem z razvožene poti zavil skozi odprta vrata na Benčakovo dvorišče. Pod šupo je hlapec, šepasta čmerika, pripravljaj težak pariz.

»Dober dan in dobro srečo!« sem zaželel možu.

»Bog daj! — Aha, spet eden! Preklete lakote vandrovske!« je zamomljaj hlapec čez ramo in ježno rožljaj z verigo. »Mir, Kastor!« se je obregnil na ogromnega psa, ki je naježenega tilnika zamolklo renčal zraven njega in iz rdečih čeljusti kazal prezdružbe zobe.

»So doma, prijatelj, prosim —«

»Kdo?«

»Vaši — gospodinja — gospodar —«

Gospodinja je že deset let na britofu. Gospodar je tam — notri,« je pokazal v vežo, podzidano s kamenitimi stopnicami.

»Kaj bi rad?«

»Dela — Se bo kaj našlo pri vas?«

»Vprašaj!« se je otrese. »Dela! Ha! Se poznamo!«

Krenil sem čez dvorišče proti hiši. V veži je nekdo zakašljaj. Na prag je prišel možakar. Kakor sem brkat. V visoke škornje obut. Roke zatakne na hlačni pas. Postaven, da je z glavo in pleči zaslonil vsa vežna vrata.

»V kraj, Kastor! Jezik za čekane! Boš

ubogal?« je zapodil psa, ki mi je godrnjaje sledil za petami.

»Dober dan, gospodar! — Vdinjal bi se — Če bi me sprejeli —«

»Kaj? Dela? Ta je ponizen, če ni prekan! Za delo sprašuje! Kdo ste? Kaj? Kakšnega dela? Odkod?« se je vsula izza možakarjevih mustač.

»Izučen sem vrtnar. Ampak če bi takega ne bilo, za vse primem. Tole so papirji prosim —«

»Tako, tako,« je dejal mož in polistal po moji knjižici. »Aha, tako, tako!« je ponovil čez čas in z očmi preletel po dvorišču. Se zapilci v moje čevlje. Potem zaklical v vežo: »Vida! Vida!«

»Tako, očka! Grem —« se je oglašalo za odprtim oknom v hiši.

Iz polmraka za gospodarjem se je utrvalo dekle, devetnajstletno ali tako. Zelo. Rdeče in belo v obraz. Kakor dozorevačica kresnička vrh jablane. Črno. V rožnato krilce, bele rokavce obleženo. Z belim predpasnikom opasano. Životek stisnjen v teman modrečk s svetlimi gumbi. Kastor, pes, se je v dveh skočkih zagnal na stopnice in se poleg dekleta posadil na zadnje noge.

»Prosim, očka!«

»Na, ti poglej te reči — Vrtnar je, trdi. In v bukvicah menda tudi piše tako —«

»Vrtnar? Očka!« je vzkliknilo dekle in me zvedavo zajelo v črne oči, da me je toplo obšlo in sem kri začutil v licih.

»In drugega dela se baže tudi ne ustraši. Kako je s poštenjem?« me je strogo pogledal izpod obrvi.

»Rošten sem, gospodar! Zastran tega se ne bojte!«

No, Vida? Ti si gospodinja. Kaj misliš?«

»Vrtnar, očka — Naš vrt — Rada bi — Če je vam po volji.«

»Pojdimo v izbo, prijatelj! Morda se dogovorimo,« je zakoračil v vežo.

Na prvi stopnici me je ustavil pes in zagrmel iz debelega grla.

»Ničesar vam ne stori,« je reklo dekle.

»Kaj ne. Kastor? Priden bodi! Da ne boš tepen! Kastor!«

»Kastor — Sva — bova prijatelja! Velja? Daj mi nogo! Lepo, Kastor! Daj!« sem kosmatega velikanca levil za tace.

Pes me je povohal po kolenih. Izprožil desno šapo in mi obilnil roko.

»Niste hudoben človek, Jakob, saj vam je tako ime. Ali ne?« je reklo dekle dobre volje.

»Da, za Jakoba so me krstili.«

»Ali sem pogodila? Ono glede —«

»Menim, da ste, gospodična —«

»Nobena gospodična nisem — Nikoli več mi ne recite tako, Jakob — če boste ostali pri nas — Vida sem. Za vsakega pri hiši — Ne zamerite! Naš Kastor pozna ljudi —«

»Čprav so samo vandrovi — Vida —«

— ?«

Četrte ure pozneje sem bil Benčakov posel. Benčakov vrtnar.

Benčakovina je ležala nad vasjo. Po cellem hribu se je razpasla. V breg in dol in pčez. In še so je veliki kosi — senožeč in oranja in gorice in hoste — bili razmetani in razvečeni vse tja za drugim in tretjim kotom dolinske vasi. Na jutnji strani hriba, nekaj k poldnevni nagnjeni, se je za gospodarskimi poslopji z glogovo mejo ograjen raztezal vrt. Vrtnar, prijatelj, da mi je duša zavriskala, ko sem na vse zgodaj

naslednjega dne prvokrat z lopato in motiko in grabljami stopil vanj.

»Fant, to je za tebe,« sem se zavzel navdušeno. »Če je božja volja, si do zime preskrbljen!«

Prijatelj! Vrt! Tak vrt! Za dva pluga ga je bilo in čez. Res nekoliko zapuščeno in zanemarjeno vse skupaj. Neurejeno. Toda kaj! Zemlja, zemlja je spomladaj počivala tako, kakor sta jo pustili jesen in zima. Dremala. Pridnih in sposobnih rok čakata. Znoja se po prelito na potoke. Kriz in pžesti bodo dostikrat zabolele.

Ritmično življenje

Nekdo hodi po mestu naokrog in raznaša časnik. To imenujemo delovanje. V drugih urah leži človek spet v svoji postelji. To imenujemo počitek. V resnici se giblje njegovo življenje tudi tedaj in razlika je samo v tem, da se življenje v spanju obrača nazaj, med tem ko je bilo prej s svojimi silami usmerjeno v zunanji svet.

Tako smo zadeli v preprosti obliki na pojav, ki obvladuje vse življenje, tudi živalsko in rastlinsko. Življenje si izljuje varen ter enakomeren potek s tem, da nima neprestano med dvema tečajema sem in tja. V eni izmed faz sili nazaj, v drugi se umika vase in zbira sile, da bi se moglo pozneje sproščati spet ven. To se dogaja z rednimi ali ritmičnimi menjavami. Nekatere teh menjav so kratkotrajne, rabijo komaj sekunde, kakor n. pr. utripi srca. Druge trajajo tudi po več let. To je pa nevažno sprico dejstva, da se življenje brez tega navzgor in navzdol, zbiranja in sproščanja sploh ne more razvijati.

Sredi življenjskih ritmičnih pojavov, ki jih kaže človeško življenje, se vidita opazovalcu dve dejstvi še posebno nenavadni. Prvo, da so ritmični, ki se rade s človekom, in drugo, da obstoje tudi takšni, ki si jih pridobi šele v teku življenja.

Med prirojene ritmične izraze, ki zahtevajo za svoj celotni potek mnogo let, spada ritmična rast. Rast se običajno kaže sicer že od rojstva po rojstvu, toda v dobi ojenja gre bolj za tem, da se dete prej nekako odbeži, nego da bi se daljšalo. Šele po tej prvi detinski dobi nastopi doba prve rasti v dolžino, ki traja povprečno do šestega leta. Nato sledi za nekoliko let doba drugega detenja, ki traja z razlikami, ki so v zvezi s plemensko pripadnostjo, podnebni in splošni življenjski prilikami, pri deklicah nekako do 9. ali 10. leta, pri dečkih pa povprečno dve leti dalj. V tem času telo ne rase posebno v dolžino. Potem sledi tretja doba močnega stegovanja, ki traja pri deklicah približno do 16., pri dečkih pa do 18. leta. Odtlej se tempo pri obeh spolih ublaži, telo počasi dozoreva, se zmerne, zaključuje in daljša, dokler se rast v dolžino najpozneje sredi dvajsetih let popolnoma ne ustavi.

Te velike periode rasti so prepletene z majhnimi rastnimi dobami, ki se ravnaajo — kar je zelo zanimivo — po letnem času. Če se telo namreč bas daljša, je ta njegova rast v dolžino, kakor so ugotovili biologi in kakor opazujemo tudi pri rastlinah, med zimskim in poletnim sončnim povračom največja. In isto tako se telo polni najbolj jeseni ter v predzimskem času.

Zastoj rasti, ki nastopi po dobi dozoritve, se v ostalem nič ne tiče cele vrste organov, kakor nohtov, las, površne kože, krvnih

stanic, kličnih stanic, mlečnih žlez pri ženskah itd. Toda pri tem so nekateri organi, ki jim poteka življenjsko delovanje v strogo samostojnih določenih ritmihi. Rdeče krvne stanice živijo n. pr. samo po tri tedne, tako da pogine vsak dan približno bilijon takšnih stanic, ki se morajo potem nadomestiti z novimi. Tudi ženske klične stanice se zamenjajo v štirideskem krogu, med tem ko se zaplodek izžareva, organi podreajo kakor mlečne žleze zakonom, ki jih narekuje spočetje. Pri mnogih ljudeh je tudi menjava las enako strogo ritmična kakor pri živalih. Trepanice se obravljajo n. pr. vsakih pet mesecev in te periodičnosti se podreja lahko tudi lasovje na glavi. Tako poroča neki raziskovalec o ženski, ki ji lasje v dobi, ko dobivajo živali svojo zimsko dlako, silno izpadajo in se ji obenem isto tako silno obnovljajo.

Zelo očiten ritem, ki obvladuje življenje vseh ljudi, se nanasa na vsakdanje spremembe krvne temperature. Tudi pri normalnem, zdravem človeku ta temperatura ne znaša ves dan nespremenjeno 36,5 stopinj, temveč se suče okrog nje, in sicer tako, da je njeno stanje v zgodnjih jutranjih urah, torej pred prebujenjem, najnižje, potem kakšnih dvanajst ur stalno narasča in prične potem spet nazadovati. Seveda pri tem ne gre za posebne razlike.

Zanimivo pa je to, da pri novorojenčku tega dnevnega nihanja telesne temperature ni opaziti. Šele polagoma se polasti to čudno valovanje njegovega telesa in ga potem do smrti ne izpusti več.

Že pri starejših opazovalcih je ta pojav zbudil domnevo, da mora biti v zvezi z astronomsko menjavo dnevo in noči. To se do neke mere ujema, vendar sodeluje pri tem nedvomno enako močno tudi dejstvo, da je dan doba delovanja in napora, noč pa doba počitka. Zelo jasno se kaže to pri nočnih živalih (sovah) in nočnih delavcih, kjer je krivulja dnevne krvne temperature baš obratna. Tu se kaže, da je kozmično dogajanje, v katero je vprežen človek, njegove, mu telesu dejansko usodno. Kri, ki pri rojstvu ne pozna rednega temperaturnega nihanja, se v prvih mesecih življenja polagoma nauči korakati v istem ritmu, s katerim se menjavajo dnevi in noči.

Isto velja seveda za menjavo budnosti in spanja. Spet je zanimivo, da novorojenček o kakšni pravilnosti te menjava ničesar ne ve. Njegovi prvi dnevi sestojijo skoraj samo iz spanja, ki ga popolnoma nereditno prekinjajo minute kričanja in bdenja. Ob koncu prvega meseca je podoba že bistveno drugačna, otrok spi samo še okrog osemnajst ur na dan, ob koncu prvega leta štirinajst ur, v tretjem, četrtem letu dvanajst ur in v desetem letu se je

spanje skrajšalo na okroglo deset ur. Sam od sebe se je čas spanja med tem prilagajal nočnim uram, čas bdenja in dela pa dnevu. Pozneje življenje čas spanja običajno še nekaj skrajša, toda kdor si more to privoščiti, spanja ali vsaj celotnega časa dnevnega počitka ne bo znižal pod devet ur. Strenili bo tudi za tem, da bi svoj glavni počitek imel ponoči. Sicer gre po vsem svetu velikomestna kultura za tem, da bi odpravila noč, in je v raznih poklicih vzgajala ljudi, ki jim noč na videz ni potrebna za spanje, a tudi ti ljudje se ne morejo izogniti tisti periodiki, ki zahteva, da mora čas dela in bdenja slediti čas počivanja. Razen tega pravijo zdravniki, da je to postavljanje narave na glavo zvezano s pojavi živčnosti, ki napadejo te ljudi prej ali slej. To je verjetno, kajti ne smemo pozabiti, da obsega 24-urna perioda bdenja in spanja tudi ritmično srčnega in dihalnega delovanja, ki si jo je velemestni človek pridobil v otroških letih isto tako kakor deželan in ki je navadila tako srce, kakor dihalna smuči dan za čas, ki jim prinaša delo, med tem ko jim noč podarja počitek. Pomisliti ricamo, da spanje podnevi že zavoljo hrane ne more biti nikoli tako krepilno kakor nočno spanje.

V človeškem telesu pa je cela vrsta drugih periodičnih delovanj, ki so kakor polni material v širokem okviru doslej omenjenih periodičnih dogajanj. Tako se očesne veke odpirajo in zapirajo šestkrat na dan ter čujejo na ta način zelo občutljivi roženici potrebno vlago. Omeniti je tudi gibe, ki gredo kakor valovi skozi mišice, pri čemer nastajajo v telesu drobni električni tok, kakršne opazujemo tudi v delujočih živilih. Nadalje naj omenimo periodične povratke gladi in žve, periodiko žvečnega in prebavnega delovanja, ki spravlja v zakonito nihanje vse pri tem zaposlene organe, ritmično hojo, ki je za vsako brzino različna, in celo ritmično dela, ki zahteva za vsak poklic svoje prenebnosti. Če upoštevamo še infekcijske bolezni, moramo navesti določene vročinske krivulje, ki so zanje značilne, kakor so značilni periodični napadi za neke dnevne bolezni ali epilepsijo, ki ima isto tako svoje kritične datume. Neki raziskovalec je opozoril celo na periodične povratke človeških sanj, ki sledijo tisti dvotaktini periodi 23 in 28 dni, kakršno so izračunali tudi za druge življenjske pojave.

Po vseh teh dejstvih gotovo ni pretirano, da so ritmični označili naravnost za činitelj življenja.

Električno ogrevanje žebeljev

Varjenje je danes najbolj razširjeni način za spajanje dveh kovinskih kosov. So pa mnogi primeri, ko se ne moremo odrediti zakovicam in žebeljem. Žebelje običajno segrejejo, da bi bolje prišli. Za ta namen je potreben ogenj, ki ga moramo podžigati s paliniki. Dim, oglje in saje gotovo ne pripomorejo k snagi. Ta nedostatek pa so odpravili v Nemčiji sedaj na ta način, da segrevajo žebelje z elektriko. Posebna priprava spuša električni tok v žebelje in v kratkem času se ti segrejejo do potrebne temperature. To pripravo uporabljajo zlasti za zabijanje žebeljev in zakovic pri gradnji strojev, vozil, ladij, jeklenih posod, v železniški praksi in v kemični industriji.

Nemški tisk

Ob pričetku te vojne je bilo v Nemčiji okrog 2500 tiskovnikov s skupno naklado 19 milijonov izvodov. Reviji je bilo približno 10.000 s skupno naklado 260 milijonov izvodov. Vojna je število periodičnega tiska seveda zmanjšala, zlasti pa število revij, ki so bile izključno znanstvenega značaja.

Radio Ljubljana

TOREK, 24. MARCA 1942-XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Lahka glasba — v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanski. 12.15: Koncert pianistke Rossane Bottale. 12.40: Koncert violinstke Francke Rojčeve (pri klavirju Marta Bizjak-Valjalo). 13: Napoved časa — poročila v italijanski. 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. 13.20: Filmska glasba — orkester vodi dirigent Zeme. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Radijski orkester, vodi dirigent Drag. Mario Šijanec — Pisana glasba. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Koncert sodobne italijanske glasbe, vodi dirigent Ettore Gracis. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Kvintet harmonik. 20: Napoved časa — poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.35: Koncert izjava papeški zavod za svečo glasbo s sodelovanjem družbe EIAR — v odmoru predavanje v slovenščini. 21.35: Zanimivosti v slovenščini. 21.45: Cvetlične pesni. 22.15: Sprehod v pomlad — orkester vodi dirigent Spaggiari. 22.45: Poročila v italijanski.

Z ruske fronte: Italijansko letališče

Dva človeka v umetnem mrazu

Katera je najnižja temperatura, ki jo človek še zdrži? Odgovor ni enostaven, kajti odvisen je seveda od človeka samega, od njegove vztrajnosti. Vsekako pa so zanimivi poskusi, ki sta jih izvršila pred kratkim dva mlada švedska zdravnika.

Oba raziskovalca sta se dala zapreti v stekleno, hermetično izdelano komoro. V njeni notranjosti so se posebnimi aparati znižali temperaturo na 30 stopinj pod ničlo. Moža sta bila popolnoma gola in sta sedela vsak ob svoji pisalni mizi, da bi zapisala svoje občutke v tem mrazu. Toda že dve minuti potem, ko se je začel poskus, sta prenehala z zapiski, kajti nobeden izmed obeh mož, ki sta bila videti spremenjena v kamnita kipa, ni bil več sposoben niti najmanjšega giba. Sedem minut pozneje je prvi mladi mož izgubil zavest, drugi pa po enajstih minutah. Trudili so se morali z njima polduro uro, da so ju z umetnim dihanjem in z drugimi pripomočki spravili spet v življenje.

Iz zapisov tistega, ki je vztrajal enajst minut, so razbrali te stavke: »Moji občutki so podobni tistim, ki jih imam od sončarice. Moj živčni sistem ne deluje več in kri se mi je v žilah ustavila. Menim, če poskusa ne bodo takoj ustavili, se bo moja telesna temperatura znižala s tako neznanjsko naglico, da bo to povzročilo mojo smrt.«

Obnovite naročnino!

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V neki občinski šoli v Chicagu je profesor obravnaval starogrško mitologijo. »Kako se imenuje bog podzemlja?« je vprašal profesor.

»Al Capone!« se je oglasil razred v zboru.

»Kaj ti je dejal doktor, ko si mu povedal, da trpiš za slabim spominom?«

»Zapisal mi je kroglice.«

»Ali so ti pomagale?«

»Kako neki? Saj sem jih vendar pozabil jemati!«

PRI IGRI

»...ah, oprostite... zelo mi je neprijetno... na žalost vam ne morem dati desetih lir, ki ste jih pravkar od mene dobili.«

»Kaj ne morete dati? To je predrzno, gospod, da igrate brez denarja, razumete!... S čim naj plačam sedaj zapitek?«

A NEKDOTA

Knez majhne nemške državnice je obol el in pruski kralj Friderik Viljem IV. je poslal enega svojih dvorjanov tja, da bi povprašal po bolnikovem stanju. Ko se je dvorjan vrnil, je bilo prvo kraljevo vprašanje:

»Nu, kaj dela naš dragi knez? Ali je zelo resno bolan?«

»Je, veličanstvo!« je odgovoril mož. »Z njegovim stanjem ni šale!«

»Tako? Ali ne more več vladati?«

»Nu, tako hudo pa spet ni — vladati more še vedno!«

V luki Bengazija rešujejo ostanke angleških ladij, ki so jih potopili bombniki Osi

Kulturni pregled

Goliev „Jurček“

Merila za presojanje mladinske igre so ne morejo v bistvu razločevati od meril za teator odraslih: zakon odzvega učinka odloča tudi tu o sprejemljivosti ali nesprejemljivosti stvaritve. Toda kako razlišna je snov, iz katerih sta sestavljeni mladinska pravljica in igra in na pr. sodobna psihološka drama! Medtem ko se v prvi uveljavlja čisto po svoje ona ista domišljija, ki pri mladih ljudstvih in pri zelo mladih ljudeh ustvarja mite, pravljice in najpreprostejše, posebejne simbole neumljivih stvari v naravi in v človeku, sloni druga na tankočutnem opazovanju in zreli življenjski izkušnosti človeka, ki je skušal kar največ objektivno videti in kar največ spoznati. Ustvarjanje pravljice gledališča pa je takisto tvegano dejanje, ker je treba tudi fantazijski tok pravilno uravnati, vse dele dobro porazdeliti in medsebojno uravnovešati, celotno dramatsko kompozicijo pa trdno zgraditi. Po avtorjevem delu se šele prične tu nemara še važnejše in še odgovornejše naloge: smiselne in učinkovite odskre reprodukcije.

Posnik Pavel Golia je najpomembnejši avtor slovenskih mladinskih iger. Ne vem kakšni razlogi ali nagibi so avtorja »Pesmi o zlatoaskah« zvalili v ta posebno slabo obdelani del domače mladinske literature. Ni pa že dolgo dvoma da je Pavel Golia izmed vseh, ki so poskušali svoje dramatske sposobnosti v pravljici oblikovati, najbolj uspel. Prinesel je v ta posebni svet svoje tanko peniško čustvovanje in obenem že tedaj obilno gledališko izku-

šenost; poleg lepega, čistega jezika in spretnosti dramatske zgodbe najdemo v Goliovih mladinskih igrarh odboleske domačih pravljicnih izročil. Dejanje njegovih del prepleta vedno tudi motivi socialnega in etičnega značaja: pošteno siromaštvo vedno zmaga nad nepoštenim bogastvom in samopasno močjo, srečna dobrota je večkrat tisti zlati ključ, ki odpira prenekatere vrata in ki naposled premaga še tako močno hudobnost. Med pozitivne strani Golievih mladinskih iger je treba šteti tudi vedrino in humor, ki pomagata »junakom« njegovih iger preko težav, obenem pa občinstvu mladih gledalcev olajšujeta napetost večkrat prav v trenutkih, ko njihova doživljajska domišljija tega najbolj potrebuje. So pa v teh stvaritvah Pavla Golie tudi manj uspele strani; ponekod se čuti čezmerna »zabasanost« snovi, zdi se, da stvari ne dihaajo; premalo gibčni prehodi ali votla, gluha mesta nastopajo po živahnih in učinkovitih scenah; zavlečejo se kakšna modrovanja ali poetično, na papirju, često lepa mesta, ki pa jih občinstvo ne starosti ne razume in gredo zbog tega mimo njega, ne da bi učinkovala. Toda priznati je treba da ni lahko pogoditi okusa mladinske fantazije, ki je zahtevnejša kakor po navadi mislimo, čeprav je na drugi strani prečno nekakšno in sprejema — če je zadovoljeno nekim pogojem — prav enome kompromise z avtorjem. Delo, ki ga je opravil na področju slovenske mladinske igre Pavel Golia, je nesporno zelo tehtno. Visoko število predstav, ki so ga dosegle

dosedanje igre ob večidel polnem gledališču, je najboljši dokaz, da so si njegove pravljice igre ustvarile svoje občinstvo. Kmalu bo marsikdo izmed odraslih pogledal te igre samo zato, da bo obujal v spominu prva gledališka doživlja v času, ko so imelo stvari tega sveta prav tako pravljicni nadihi, kakor stvari onega sveta. — Pavel Golia je prvi ustvaril tradicijo v slovenski mladinski dramatik.

V nedeljo ob štirinajstih se je začela nova uprizoritev Golieve pravljice »Jurček«. O nji se lahko po subjektivnem percipiranju celotne igre pove bolj ali manj to, kar je bilo povedano o odlikah in pomankljivostih vse Golieve mladinske dramatik. Okrog socialnega motiva siromaštva v gorski koči se razplete pravljica o dobri mVetru, ki podari ubogemu Jurčku čudovitega petelinčka, prinašajočega ceki-ne, pa čarobni zvonec, ki privabi bogato pogrnjeno mizo in nič manj čudno šibo, s katero se ozdravi sleherna bolezen. In na srečni poti domov v družbi komediantov, ki so prav tako kakor Jurček ubogi in lačni, se vplete v vsa zadeva hudobna intriga pohlepnega krečmarja in njegovega hlapca, dokler dobri Vetr ne poravnava vseh nepri-lik in nastane srečen konec, v katerem dobro odločno premaga zlo, kakor je navedeno v vseh mladinskih pravljicah in kakor žal ni še navada v življenju. Temu osnovnemu motivu se pridružuje obilna spremljava veselih scen s cirkusom in komedianti in poezija pravljice sveta v gorski prirodi. Gorjancev z Nevitno. Snežnikom, gozdno vilo in gozdniimi možiki, pa z opiko, kozličkom, medvedom, psom in z drugimi bitji, ki s bujajo zabavo in smeh ter bolj ali manj srečno izpopolnjujejo razplet osnovnega socialno-pravljicega motiva.

Ing. arch. B. Stupica ni imel lahkega

dela, preden je svet dramatikove fantazije ustvaril v odrskih dimenzijah in mu dal živne podobe, v katerih poprijemajo prirodne sile človeški lik in ljudje živalske maske; veliko število sodelujočih, delna glasbena spremljava in uporaba raznih odrskih trikov za pričaranje prizorov in razpoloženj — vse to je samo komplicirano režiserjevo nalogo. Pridružila se ji je še naloga inscenatorja, ki pripravi trikratno, prav za prav štirikratno osnovne spremembe scene tudi ni bila lahka. Obsežna dramatska kultura in gledališka izkušnost ing. Stupice je kajpak zmogla vse te naloge v nemalo zadovoljstvo mladega občinstva. Upozoritev je v glavnem lepo izenačena in je imela že pri prvi predstavi prav gladek potek.

Izmed gledalcev je v središču zanimanja Simčičeva v vlogi dobrega, a malce nerodnega Jurčka, ki se mu v življenju tolikokrat izpridi dober namen in zato doseže v pravljici čudežni uspeh. Simčičeva igra svojo vlogo zelo dobro in mladini, ki je v tolikem številu napolnila gledališče, je bilo videti, da si je Jurček takoj osvojil njene simpatije. Izmed ostalih zbuja največ zanimanja takisto uspešna trojica komediantov (Potokar, Peček, Raztresen), pa seveda Vetr Vladimirja Skrbniška, Jurčkove starše igrata Gabrijelečičeva in Drenovec, Presečni-kov krečmar in Košutov Peter pa sta posebni atrakciji tretjega dejanja. Da so tudi živalske in druge vloge prispevale znaten delež k pravilčnosti in k učinku celotne igre, je komaj še treba poudarjati. Glasba Bojana Adamiča je srečno prilagojena avtorjevi zamisli in daje poseben momentum in igri še posebno efektne poudarke. Tako je igra s svojim velikim aparatom doseгла fisto odrsko življenje, ki ji — sodeč po nedeljski novi premieri — zagotavlja, da bo še nekajkrat napolnila

gledališče z najmlajšim občinstvom. Skoda je, da ni prišla na vrsto že v zimskih mesecih.

Pred premiero komedije „Konto X“

Danilo Gorinšek

Bernauer in Oester sta napisala zares zabavno »veseloligro o ljubezni in drugih modernih rečeh« z naslovom »Konto X«. Vsebinska ne orje novih brazd v dramski literaturi, a edini namen, ki ga ima — da zabava in nasmeje občinstvo — izpolnjuje popolnoma. Zlasti glavnemu junaku te igre, vodji odvetniške pisarne, Izidorju Srakoperju, daje možnost, da razvije vse registre igralskega znanja in razmaha. Veselo-

Kronika

Iz »Službenega lista«. »Službeni list za Ljubljansko pokrajino« št. 22 z dne 13. marca 1942-XXX. E. F. objavlja naredbo Visokega Komisarja: Prometna omejitev za avionajemske in za aviozvoške.

Albanski podotrogi v Italiji. Italijansko vojsko. Italijanski uradni list objavlja dekret, s katerim je storjen nov korak za spojitve albanske vojske z italijansko. To določilo generala četa albanskih podotrogi priznani tudi v italijanski armadi. Njegov cilj, združiti dva in urge pravice, ki so si jih pridobili.

Kronika. Vne 10. t. m. je bil na za-

grebiški mehanizmi fakulteti promoviral za doktorja znanosti g. Roje Ljubež iz Ljubljane. Čestitamo!

Povečanje filmskega mesta. V italijanskem filmskem mestu Cinecittà, bo letos zraslo število stopenj od 12 na 15. Stano je zaposlenih že več kakor 1.500 oseb in sicer delavcev in tehnikov. Povprečno število igralcev, statustov in vseh nameštencev in delavcev se giblje med 3.000 in 5.000. Cinecittà lahko zdaj letno izdeli 16 velikih filmov, 30 kratkih filmov in 50 sinhronizacij.

Tajni dokumenti cesarice Elizabete. Okrožno civilno sodišče v Brnu je izročilo nemškemu delniškemu sodišču v Brnu skrinjico s habsburškimi rodbinskimi družinskimi dokumenti. Skrinjico je bil našel sekulski šef baron dr. Slatin na grašču Moravsko Kromovo in sicer takoj po smrti bivšega vrhovnega dvornega komornika cesarja Franca Jožefa, kneza Rudolfa Liechtensteinskega. Na skrinjici je napisano: »Ta kasetna ne vsebuje ničesar, kar bi se nanašalo na mojo družino ali na karkoli za njo važno. Po moji smrti naj jo dedič oddajo notarju, v čigar varstvu naj ostane neodprta do leta 1950. To leto naj jo dvigne kak član dunajske akademije znanosti, nakar naj jo odpro v prisotnosti 7 članov dunajske akademije.« — Pisma, shranjena v skrinjici, je cesar Franc Jožef našel po umoru cesarice Elizabete v njeni pisalni mizi. Sam jih ni hotel čitati, ker je vedel, da jih je cesarica varovala kot skrivnost. Knez Liechtensteinski, kateremu je cesar izročil pisma, jih je nato zapel v posebno kaseto, ki je zdaj v varstvu nemškega delniškega sodišča v Brnu. Pisma utegnejo vsebovati zanimive podatke o intimni zgodovini Habsburžanov.

Mrtve ga je udaril. O nenavadnem dogodku poročajo iz Salerna. Uslužbenec pogodbenega zavoda je ponoči strljal nekoga mrtva, ležečega na nekočem vzvišjenem odru. Nočni čuvaj se je vesedel ob vznemirjenosti, ki je kazal miru hrbet. Naenkrat so začutili prebivalci v vsej hiši grozoten krik. Ko so prihiteli gledat, kaj se je zgodilo, so našli čuvaja pol nezavestnega, po obrazu vsega oblitega s krvjo. Ko se je moč opomogel, je povedal, da je na stolu drmal, ko mu je mirič nenadoma zadal silovit sunek v hrbet. V groz je moč planil po konci in hotel pobegniti, pri tem pa je treščil v glavo vrata in dobil veliko rano na čelu. Ko so domači pregledali mrtiča, so ugotovili, da se ni nič spremenilo, samo ena noga je gledala izpod pokrivala. Poklicali so zdravnika, ki je ugotovil, da ne gre za navidezno smrt. Sunek si razlaga zdravnik kot sicer nenavaden, vendar pa naraven pojav. Trenutno je popustila živčna ohromelost v bolnikovi nogi, kar je posledica izpremembe, ki se dogajajo v vsakem mišlju.

Diplomatski kovčeg ukraden. Švedsko poslanstvo v Budimpešti je pred nekaj dnevi policiji prijavilo, da je enemu njegovih uradnikov bil na vlaku ukraden kovčeg z važnimi diplomatskimi in gospodarskimi dokumenti; v kovčegu je bilo tudi 60 funtov šterlingov in večja vsota švedskih kron. Policija je krivca prišla. Pri zaslišanju je tat izjavil, da je kovčeg z dokumenti vrnil švedskemu poslanstvu kot najdeno stvar in dobil za to 50 pengov najdenine.

Bučne peške brez lupine. Nemški profesor dr. Erich Tschermak-Seiensegg je vzgajal buče, katerih peške nimajo lupine. Peške bodo zlasti uporabne za izdelavo bučnega olja, ki je na Stajerskem najbolj priljubljeno. Dr. Tschermak je bil dolga leta profesor rastlinojstva na dunajski vsaki šoli za kmetijstvo in je odlikovan z Götthejevo kolajno. Za novo vrsto buč je treba le malo prostora, ker se ne razpletajo.

Prošnja nemških državnih železnice. Nemške državne železnice so naprosile potnike, naj v prenapolnjenih vozovih od časa do časa odstopijo svoje sedeže tudi stoječim potnikom. Vsakdo mora vedeti, da so nemške železnice preobremenjene in da ne morejo dati v promet zadostno število osebnih vagonov.

Snežni viharji na severu. Iz Švedske in Danske poročajo o novi hudi zimi, ki je nastopila v zadnjih dneh. V južnošvedski pokrajini Malmö je zavladal tak mrz, združen s snežnimi viharji, da kronika teh krajev ni še nikdar zabeležila tako hude zime ob tem času. Vsa pokrajina je odrezana od sveta in trpi zaradi pomankanja vode in živila. Ljudje se morajo umivati z mineralno vodo, ker je prenehalo naravno. Mleko, meso in krompir so v zadnjih dneh dobile samo bolnice. Danski meteorologi računajo, da je v zadnjem času padlo za milijon ton snega.

Pes kot klet. Po švicarskih listih pomemajo »Le Ultime Notizie« prigodo kuriskega trafikanta. Neki gospe je navadil svojega psa, da mu je šel vsako jutro v trafiklo po častnik. Vse je šlo v redu, do-

ker se ni ta gospe odločil, da si namesto tega lista naroči po pošti drug list. O tem pa kajpak ni poučil svojega zvestega psa in le-ta prihaja vsako jutro po list, a mu trafikant si ne more upoveti, da je njegov gospodar odpovedal list. Pes pa očitno jemlje zelo resno svojo dolžnost in se ne da odpraviti, dokler ne dobi lista v gopec. Trafikant si ni mogel drugače pomagati, kakor da ima vedno pripravljeno karkoli stare številke, ki jo pasjemu klijentu stane med zobe.

Nove aretacije zaradi trgovine z zlatom. Tudi v Torinu je prišla policija na sled nedovoljenim kupcem z zlatom. Zaprli so tri osebnosti. V kovčegu enega izmed njih so našli 400 zlatnikov, ki jih je bil dan poprej nakupil pri torinskih posredovalcih za visoko ceno po 800 lir komad. To ceno so dosegli zlatniki na črni borzi in seveda daleč presega dejansko vrednost tega novca. Nadalje so odkrili pri tem kupčevcu z zlatom dve šibiki zlata v vrednosti kakih 200.000 lir. V zvezi z »zlato« afero je pričakovati še nadaljnjih aretacij.

V navalu blaznosti ustrelil ženo in brata. V Torinu se je odigrala te dni pretresljiva družinska drama. 43-letni Giuseppe Postore je na svoj dog v navalu blaznosti ustrelil svojo ženo in petdesetletnega brata, nato pa je še nameril dva strela vase in se ubil.

Grabenca delavnost v Budimpešti. Po statistiki komunalnega uraja se je gradbeno delavnost leta 1941. dvignila za 20 odstotkov. Število novozgrajenih sob se je dvignilo od 10.625 na 12.015. Število stanovanj se je povečalo od 4522 na 5201, zlasti se je povečalo število majhnih stanovanj z eno in dvema sobama. Predvsem so gradili velike stanovanjske hiše. Kljub temu pa še vedno manjka stanovanj.

Na Madžarskem bodo pridelovali di-

šave. Zaradi težkih pri uvozu inozemskih dišav je kmetijsko ministrstvo pokrenilo akcijo za čim večje nasade dišav, ki lahko uspevajo tudi na domačih tleh. Predvsem hočejo nasaditi kumno, majaron, gordico in janež.

Poljska dela so najnujnejša! Rumun-

ske kmetijsko ministrstvo je pozvalo vse kmetijske zbornice, naj od 15. marca do konca pomladnih del na polju opuste vsa pisarniška dela. Zbornice morajo zapolniti svoje osebe samo pri delih, ki so v najhujši zvezi s pomladno setvijo.

Židom gre slaba povsod. Doselej v svobodnih pokljih zaposleni židje v Bolgariji so morali pretekli četrtlet zapustiti svojo službo razen tako imenovanih »privilegiranih« židov, katerih imena so bila objavljena v uradnem bolgarskega rasnega zakona ni smatrali za žide. Tehniki z gimnazij so izbrani za lastne ostanje v svojih pokljih še do 14. julija. Židovskim zobozdravnikom je prepovedano delati pri zobnih tehnikih, prav tako tudi odvnetiki ne bodo mogli biti več zaposleni kot pisarji pri bolgarskih sodnih oblastih.

Bolgarski obrtniki v Nemčiji. V sredo je odpotovalo 200 bolgarskih obrtnikov v Nemčijo. Po dogovoru med Bolgarijo in Rajhom bodo obrtniki zaposleni v nemških delavnicah, kjer se bodo izpopolnjevali v svojih strokah.

Naseljavanje v Macedoniji. Bolgarska uprava je začela razdeljevati zemljo naseljencem v Macedoniji. V kumanovskem okrožju se je naselilo že 250 družin. Dodelili so jim 200 hektarjev zemlje. Vsakdo pa vzame lahko v zakup še nadaljnjo zemljo za 20 do 70 letov letne najemnine za hektar. Kmetijsko-zadružna banka je naseljencem, ki nimajo kmetijskih strojev, dovolila kredite na odplačilo v petih letih.

V Rumuniji bodo zaposlili vojne ujetnike pri poljskih delih. Na prošnjo kmetijskega ministrstva je rumunski glavni generalni štab dovolil zaposliti vojne ujetnike pri pomladanskih poljskih delih v različnih pokrajinah dežele.

Kavo in čaj v Turčiji je treba prijaviti. Turška oblastva so izdala odredbo, da se morajo prijaviti vse količine čaja in kave. Posledica tega je bila, da se je cena čaja močno dvignila in stane zdaj 450 lir kg, kavo pa prodajajo po 150 lir kilogram.

Ostri ukrepi proti židom v Rumuniji. Rumunski listi opozarjajo oblastva, da je z zakonom od 10. avgusta 1940. židom prepovedana tudi trgovina s časopisi, šolskimi knjigami, zgodovinskimi, znanstvenimi in splošnimi literarnimi deli. Po tem zakonu tudi židovski zdravniki, čeprav so krščani, ne smejo zdraviti drugih ljudi kar žide. Vsak prestopke bo najprej kaznovan z enoletnim odvzemom pravice poklicnega udeleževanja, v ponovnem primeru pa z doživetjsko prepovedjo zdravljenja.

Židje ne smejo sifirati. V Rumuniji je pravkar izšla odredba, ki prepoveduje židom sifiranje avtomobilov. Obenem so bila razveljavljena vsa določila dovoljenja, ki so bila izdana židom kot imetnikom ali kot soferjem avtomobilov.

Cionistične zvezde na židovskih stanovanjih na Slovaškem. Notranje ministrstvo je izdalo ukaz, da morajo vsa židovska stanovanja na Slovaškem imeti na zunanji strani pritrdjeno 10 cm veliko rumeno zvezdo. S tem hočejo oblastva kontrolirati, če so se židje dejansko izselili iz območij, kjer ne smejo več stanovati.

Omejitev potovanja iz Rumunije. Po odredbi notranjega ministrstva bo izdajala odslej potna dovoljenja za iznoženstvo po-

sebna komisija. Dovoljevala bo potovanje le, če je v zvezi s splošnimi potrebami, ali pa iz nujnih zdravstvenih razlogov. Prej izdana potna dovoljenja izgube svojo veljavo, če ne bodo imela označbe imenovanega komisije.

V Grčiji je treba prijaviti radijske aparate. Grška radijska družba je sporočila vsem posestnikom radijskih aparatov, da jih morajo do 31. t. m., odnosno do 20. aprila brezpogojno prijaviti.

Mleko mešajo z vodo tudi v Bolgariji. V listih citamo, da so 10. marca v Sofiji kontrolni organi napravili 134 analiz mleka in v 124 primerih ugotovili, da je v mleku pomešana voda. Oblastva bodo proti prevarantskim kmetom postopala prav tako strogo kakor z drugimi navijačci cen.

Kaj naj danes kuham? »Je napis knjige, ki jo je izdala »Knjižarna Tiskovne zadruge« na splošno željo gospodinj. Snov je povzeta iz Gospodinjanskega koledarja za leto 1942 in za to je dostopna po nizki nabavni ceni za najsišje sloje interesirane občinstva. Knjiga se dobi v Knjižarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ul. 3 in stane samo Lit 8.50. Priporočamo jo zlasti kuharicam in gospodinjskim pomočnicam. Proti pošiljavi zneska Lit 9.— v naprej, pošljemo knjigo po pošti.

Steklenice od piva so, kakor že svojčas uradno objavljeno, last pivovar in ni so kupljive, niti se ne smejo uporabljati v kake druge svrhe. Za naš promet izgubljene steklenice so zlasti zdaj nenadomestljive, ker jih ni mogoče nadomestiti z novim nakupom. — Zato prosimo vse, ki hranijo ali uporabljajo naše steklenice, da nam jih vrnejo odnosno sporoče proti vrnitvi stroškov za obvestilo, kje se nahajajo. — D. d. pivovarne Union, Ljubljana. (—)

Zdravstvena zadruga za sodni okraj Vrhnika razpisuje službeno mesto zdravnika. GG. zdravnik, ki bi se zanimal za razpisano mesto, naj se obrnejo s svojimi vlogami na gori navedeni nazlov. (—)

IZ LJUBLJANE

Novi grobovi. Po daljši boleznj je preminul splošno znani brivski mojster in posestnik g. Franc Zajc star. Pokojni je bil neumoren delavec v svoji obrti in pobornik za pravice svojega stanu. Zato je bil večkratni predsednik Združenja brivcev, frizerjev in kozmetikov. V znak priznanja so ga stanovski tovariši izvolili za svojega častnega člana. Njegova delovnost v javnem življenju pa ga ni ovirala, da se ne bi z vsem srcem posvetil svoji družini. Soproga sta vzgajala več otrok, ki so vsi na uglednih položajih. Do nedavna je gosp. Zajc še sam vodil svojo obrt na Tyrševi cesti, kjer je znal z vsakim gostom tako prijetno kramljati. Ko pa so mu lani morali amputirati nogo, je ostajal doma, vodstvo obrti pa poveril svojemu najstarejšemu sinu. Danes popoldne ob 16. uro blagorajnega položaja k večnemu počitku na pokopališču pri Sv. Križu. — Za vedno je zapustil svoje železniški uradnik v pokloju g. Josip Jerman. Na zadnji poti bodo blagoga pokojnika spremljali danes ob pol 16. iz kapelice sv. Jožefa na Zalah k Sv. Križu. — Po težki in mučni bolezni je zatisnil svoje oči župnik in kurat na Golniku g. Hubert Leiler. Pogreb dragerega rajnega bo v sredo ob 16. iz kapelice sv. Nikolaja na Zalah k Sv. Križu. — Pokojnim bomo ohranili blag spomin, žalujčim svojem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Marčev sneg. Večkrat letos smo že pisali o muhavosti vremena. Včeraj nam jo je spet zagodilo. Naenkrat je začelo rahlo snežiti. Po slovitom vremenskem razviku 40 mučenikov smo se gotovo vsi razveselili obetov, ki jih daje ljudski rek, če je na ta dan lepo. Nekaj dni je bilo vse v redu, potem pa nas je spet zabeležilo in marsikdo je oblekel svojo že odloženo zimsko suknjo. V soboto in nedeljo je bilo hladno in pusto vreme in zato včeraj jutrat nismo bili preveč presenečeni, ko smo zagledali pobežene strehe. Sneg se je ponujal še vse dopoldne, toda obležati ni mogel, ker so tla že toliko topla, da se je sproti topil. Kljub vremenski spremembi pa se nismo izgubili vse vere v oblast 40 mučenikov.

Nesreče. Zadnje dni so v ljubljansko bonišnjo sprejeli spet večje število ponesrečencev. Med njimi je zlasti mnogo otrok, ki zanje ne moreš biti nikdar gotov, da zaradi svoje živahnosti ne padejo v nesrečo. Triletni železničarjev sin Viljem Klarnik iz Ljubljane je padel na cesti in se potolkel po obrazu. Šestletni posestnikov sin Jože Gruđen iz Starega trga je padel z lestve in si zlomil desnico. 3letni sin strojevodje Andrej Miklavčič iz Ljubljane si je pri padcu poškodoval koleno. Prav toliko stara Tatjana Asternikova se je s pločevinasto škalo obrezala na desnici. Dveletna delavčeva hči Julka Jamnikova iz Želme je padla pod voz in doblila hude notranje poškodbe. Pri delu se je ponesrečil 41letni železniški ključavničar Rudolf Lekšan; stroj mu je odtrgal dva prsta levece. 29letni ključavničar Karol Selan iz Ljubljane je padel in si zlomil desnno nogo. Na domačem dvorišču je padla in si zlomila levo nogo 71letna zasebnica Marija Repanškova iz Ljubljane. 40letna gostilničarka Mara Smolejeva iz Ljubljane je padla na cesti in se potolčila po glavi. S koleza je padel 36letni sofer Jože Spacapan iz Ljubljane in se poškodoval po glavi.

Učiteljico je okradel. V ponedeljek se je moral zagovarjati pred sodnikom poedinec 44letni posestnik Janez iz Nakle, ga pri Cernoplji. Obtožnica mu je očitala, da je letos 19. junija odvzel na Planini učiteljici Mariji Kobalovi dva zaboja obleke in perila. Učiteljica je ta dan prišla na Planino, kjer se je začela šola. Prinesla je s seboj dva zavitka oblačilnih predmetov ki jih je pustila kar v veži hišne gospodinje, sama pa šla v vas poiskat gospodinj. Med tem časom je prišel obdolženec slučajno po vasi in odnesel oba zavitka. Obtoženec se je zagovarjal, da je bil mišljenja, da so oba zavitka pustili v odklenjeni veži Kočevarji, ki so se izselili. Vso škodo je takoj povrnil, vendar je bil obsojen na 21 dni zapore.

Iz Novega mesta

Dve po št. 7. Pred sodnikom poedinec sta se morali zagovarjati po znanem paragrafu 7. kandijska trgovka Marija in kociarica Jožefa iz Smihela. Mariji je obtožnica očitala, da je lani v oktobru prodajala tedaj že racionirano mlo mesto po tedanji maksimalni ceni 8.65 lir kg, po 12 lir in jaja po 1 liro, mesto po 0.65 lir komad, Jožefa pa je kot proizvajalka prodajala Mariji mlo po 10 lir kg, mesto po 8.65 lir kg. Obe obtožnici sta očitali dejanji priznali. Marija se je izgovarjala, da je jaja kupila po 0.95 komad, zato jih nikakor ni mogla prodajati po tedaj veljavni maksimalni ceni. Zanikala pa je, da bi prodajala v svoji trgovini mlo, ampak ga je prodala le iz usmiljenja neki stranki 2 kg. Druga obtožnica je v zagovoru navedla, da se že 10 let peča s proizvajanjem mila in da je maksimalna cena, oziroma racionalna mila sploh ni bilo znano. Sodnik je zagovor obeh obtoženk zavrnil kot neutemeljen, ker obtoženci v nobenem primeru ne bi smeli prodajati blaga preko maksimalne cene. Marija je bila obsojena na 10 dni zapore in 300 lir denarni kazni, Jožefa pa na 76 lir denarne kazni ali na 4 dni zapore.

Usodno ličkanje koruze. Pred sodnikom poedinec novomeškega okrožnega sodišča se je moral zaradi hude telesne poškodbe zagovarjati posestnik Lukše Jože iz Semica. Lukše je s svojo ženo in z več domačimi fanti pomagal lani 9. decembra pri posestniku žuniču v Gradacu ličkat koruzo. Med ličkanjem so seveda tudi pili. Ko se je delavec Rožič Anton zagovarjal nekoliko časa z Lukšetoovo ženo, ga je obtoženec v vinenosti vprašal, kaj išče pri njegovi ženi. Rožič mu je jezen odvrnil, da ga to nič ne briga in da se ne boji šest takih. Ta odgovor je bil vinenega Lukšča tako razjezil, da je pograbil steklenico na mizi in z njo udaril z vso močjo Rožiča po glavi. Pred sodnikom je dejanje priznal in se je zagovarjal z vinenostjo. Obsojen je na mesec dni strogega zapore, na plačilo bolniških stroškov in 380 lir Rožiču za bolečine.

Učiteljico je okradel. V ponedeljek se je moral zagovarjati pred sodnikom poedinec 44letni posestnik Janez iz Nakle, ga pri Cernoplji. Obtožnica mu je očitala, da je letos 19. junija odvzel na Planini učiteljici Mariji Kobalovi dva zaboja obleke in perila. Učiteljica je ta dan prišla na Planino, kjer se je začela šola. Prinesla je s seboj dva zavitka oblačilnih predmetov ki jih je pustila kar v veži hišne gospodinje, sama pa šla v vas poiskat gospodinj. Med tem časom je prišel obdolženec slučajno po vasi in odnesel oba zavitka. Obtoženec se je zagovarjal, da je bil mišljenja, da so oba zavitka pustili v odklenjeni veži Kočevarji, ki so se izselili. Vso škodo je takoj povrnil, vendar je bil obsojen na 21 dni zapore.

Z Goreniskega

8t. Vidu nad Ljubljano je bilo v Ljudskem domu prvo javno zborovanje. Govoril je okrožni tiskovni vodja Lillig iz Kranja. Razlagal je naloge, ki jih mora izvršiti gorenjsko prebivalstvo v okviru Nemčije. — Tam je bilo tudi mladinsko zborovanje, na katerem je odposlanec iz Kranja pozival

jega občinstva. »Sentjurjski provizor« S. Kocipra nima niti zdaleč tako globoke vsebine kakor Cajnkarijev »Potopljeni svet«.

Ni umetnina take vrste, tudi ni spisan v tako lepem, čistem knjižnem jeziku; takisto si ne zastavlja naloge, da rešuje na odru zapleten psihološki, socialni ali kakršnokoli drugi problem. Je to navadna ljudska igra, ki ima samo eno prednost: da je odsko prav živahna in polna akcije. Če-tudi je le-ta ponekod naivna; ima na svoj način zanimivo fabulo — zanimivo namreč za občinstvo, ki ga zadovoljujejo take igre. In prav v tem je skrivnost njenega uspeha.

Slovska igralska družina je uprizorila »Sentjurjskega provizorja« v takem stilu, v kakršnem je spisan: na ravni prave ljudske igre, ki v nji nihče ne išče in ne pričakuje visokega umetniškega doživljanja in v kateri je poenostavljeno vse do zadnje pičice. Vendar so dva ali trije izmed sodelujočih dosegli vsaj v nekih trenutkih nadpovprečno igr. To velja predvsem o g. ing. Starmanu, ki je igral naslovno vlogo, pa za interpretko Krampačeve Urše, ki je ves čas dokazovala svoj nespori talent in napoved za interpretko Požganove Magde, ki je dala svojo vlogo nepriljubeno in naravno. Pri režiji je uveljavil g. Davorin Petančič več svojih režiserskih sposobnosti kakor pri Cajnkarijevi igri, imel pa je kajpak lažjo nalogo.

Poleg vseh nedostatkov, s katerimi sta bili uprizorjeni obe drami, je vendar jasno videti, da obstoji v teh krogih težnja in potreba kulturnega udeleževanja. To moramo upoštevati in zato naj se delo samo nadaljuje, morda ne toliko kvantitativno, kolikor kvalitativno in moralni uspeh ne bo izostal. —a.

fante in dekleta, naj se prostovoljno priključijo za kmečko delo na Koroknem. — Pri- stajši stranke so imele pred kratkim tovariški večer. Govoril je vodja Zwenig o nemških nalogah na Gorenjskem. Brambovi in Magistrova godba so izvajali pevski in glasbeni spored.

Na Bledu so ustanovili športno in telovadno društvo. Za vodjo je bil postavljen Metod Jekler-Tomec,časno so postavili 10 športnih načelnikov in sicer za planinarstvo, lahko atletiko, telovadbo, plavanje, tenis, nogomet, pingpong, boksanje, zimski sport in ročno žogo.

Zenska pevška skupina iz Kleinkirchheima, sestavljena iz 15 žensk in deklet ter dveh godbenikov, je prišla v radijski okraj gostovat. Doselej je priredila pevske večere v Bohinj, Srednji vasi, na Bledu, Jesenicah, v Žirovnici, Radovljici in Kranjski gori. Izvaja koroske pesni, narodne plesne in glasbo. — Na Jesenicah je nedavno gostovala tudi policijska godbena skupina »Dunajski vrabci«. Nudila je poleg godbe solistične nastope in četversope ter je izvajala nekatere šaljive akrobatske točke.

Iz Mežske doline poročajo: V Mežici je bil ženski zbor, na katerem je govorila okrožna zenska voditeljica Jobstova iz Velikovca o dolžnostih žene v sedanjih vojni. Obenem je dala smernice za ustanovitev ženske organizacije. — V Prevaljah so preteklo nedeljo imeli prvo spominsko svečano za padlimi. Brambovi in Hitlerjeva mladina so odkorakali na pokopališče, kjer so položili vence.

Zelenjava je za skupno ljudsko prehrano vedno večjega pomena. pravi gorenjski tehnik in nadaljuje: Predvsem je zelenjava zelo zdravo hrano, zato vedno bolj narašča potrošnja povrtnine. Da se temu ustreže, se mora povečati proizvodnja. Tudi v kamniškem okrožju bodo morali vse storiti za povzdigo zelenjadarstva. Okrožni kmetovalec je že pozni dal lastnikom vrtnarstev podrobna navodila. Nasadi cvetle in lepotnih rastlin se morajo spremeniti v nasade zelenjave. V Kamniku bodo uredili veliko vrtnarijo. Posebna pozornost velja kmetijskemu zelenjadarstvu. Sicer je ta čas težavna nabava potrebnih obratnih sredstev, zlasti semen, toda delo ne sme počivati.

Da se pri trgovanju z živino uvede tudi na Gorenjskem nemški red, je predpisano obvezno izdajanje sklepnih izkazov za klavno goved in prašiče. Pri vsaki prodaji mora biti izstavljen sklepni list, ki ga izda pristojni prehranjevalni urad. Sklepni list se izda v treh izvodih: eden prejme kupec, drugega prodajalec, tretji izvod pa je treba v teku osmih dni po kupitji poslati onemu prehranjevalnemu uradu, ki je pristojen za prodajalčeve bivališče.

Iz Hrvatske

Sprejem častnikov v avtomobilsko stroko. V svrhu izpopolnitve avtomobilskih čet s častniki bo sprejetih večje število rezervnih častnikov vseh vrst orožja v aktivno službo. Prošnje je treba vložiti vojnemu ministrstvu do 1. aprila.

Tekstino blago na karte. Trgovinski minister dr. Toth je izdal uredbu o omejitvi prodaje tekstilnega blaga. Od 1. aprila naprej morajo uvesti prodajo na karte mestne občine, od 1. maja dalje pa podeželske občine. Racionaliziranje bo urejeno po potrebah in posameznih področjih.

Poglavnik na inspeksijskem potovanju. Minuli turek je Poglavnik nepriznanih prišel v Sisak, kjer je najprej inspicial urade okrajnega glavarstva, potem je obiskal magistral, sodišče in še druge urade. V teku dneva je Poglavnik posetil tudi gimnazijo in prisostvoval pouku. Nekaj časa se je mudil tudi v vojašnici in imel na vojske navdušujoč nagovor.

Nov častnikarski statut. Hrvatsko novinarsko društvo je bilo reorganizirano v novinarski sindikat. Po novem statutu bo smel imeti naslov urednik samo tisti, ki se je najmanj pet let udeleževal v tej stroki in je položil preizkušnjo, ki bo najmanj enakovredna srednješolskemu zrelostnemu izpitu. Materialna stroka novinarjev bo zadovoljivo urejena, predvsem tudi njihovo pokojninsko zavarovanje.

Bolnica na Rebru je stala 150 milijonov kun. Prostora ima za 1200 bolniških postelj. Odprta bo 10. aprila na dan obletnice Nezavisne države Hrvatske. Bolnica je najmoderneje zgrajena in opremljena.

Delavska naselbina v Dubravi je dozdana. Delavsko naselje, imenovano po dr. Ante Starčeviću, v Dubravi pri Zagrebu je tik pred dograditvijo. Stroški so znašali 14 milijonov 344.472 kun. Naselje je urejeno z vsemi sodobnimi pridobitvami: kanalizacijo, električno razsvetljavo, vodovodom itd. Pozimi je bil napeljan vodovod in so stroški za ta dela znašali nad 3 milijone kun. V nekaj dneh bodo vsa dela končana in naselje izročeno svojem namenu.

Spremembe v železniškem prometu. Ravnateljstvo hrvatskih državnih železnic javlja, da je na delu proge Doboj-Tuzla ustavljen potniški in prilajni promet. Izvzeto so samo vojaške osebe. Blagovni promet ni ukinjen. — Na progi Sarajevo—Bosanski Brod sta ukinjena dva osebna vlaka, namesto njih pa je uveden nov osebni vlak.

Iz Srbije

Poziv Srbom. V nedavnem nagovoru po radu je srbski ministri predsednik general Nedić naslovil na srbski narod opozorilo, naj nikar ne služi tuji propagandi. Svoj govor je zaključil: Dvakrat so se že Srbi razvneli in obakrat nato morali končno spoznati, da so bili samo igrači svojih sovražnikov. Če se bo narod še tretjič uračunal in sledil komunističnim svetovalcem, bo moral propasti.

Umečen je nov evangelijski škof za Banat. Preteklo nedeljo dopoldne je odpisale nemške evangelijske cerkve iz Berlina Teodor Heckel umestil v Franzfeldu novega evangelijskega škofa za Banat Franca Heina.

Orjaški hidroavion

Pariz, 23. marca d. Na Seini so bili večeraj izvršeni prvi poskusni poleti s 43-tonskim hidroavionom, ki je namenjen za trgovinski promet preko Atlantskega oceana. Letalo je tipa »Potez«, opremljeno s 6 motorji po 1100 konjskih sil. Akcijski radij je 8300 km, maksimalna brzina 360 km na uro in potovalna brzina približno 300 km na uro. Iz Pariza bo odletel novi orjaški hidroavion na oporišče Biscarosse v zapadni Franciji, kjer se bodo poskusni poleti nadaljevali.

Dogoni klavne živine

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone za klavne živino:

dne 30. III. 1942 v Metliki za govedo in prašiče;
dne 31. III. 1942. v Novem mestu za govedo in prašiče;
dne 31. III. 1942. v Mokronogu za govedo in prašiče;
dne 1. IV. 1942. v Velikih Laščah za govedo in prašiče;
dne 1. IV. 1942. v Logatcu za govedo in prašiče.

Dve slovenski drami v Zagrebu

Zagreb, marca

V zadnjem času je postalo kulturno življenje zagrebških Slovencev prav živahno, kar kaže zlasti prirejanje gledaliških

SPORT

Zamena na drugem mestu

Po XXI. kolu vodi še Torino, Roma pa je znova tretja za Venezio — Uspeh Triestine proti Bologni

Malo je manjkalo, pa bi bili zadnji nede-
ljo doživeli največjo senzacijo letošnjega
tekmovanja za točke v nogometni diviziji
A, in sicer iz tekme o kateri smo — do-
sledno o njej — vse te kandidate poznajo
bolje kakor mi — še večeraj zapisali, da
bo najmanj pester in sta obe točki za zma-
govalec prav za prav že v naprej, v njego-
vem žepu. Mislimo na tekmo med prvim in
predzadnjim v tabeli, ki sta jo Torino in
Napoli igrala v Torinu in v kateri so bili
Napoli tanci že za 3:0 na boljše, ko so se
še domačini zavedali, kaj jih čaka. Do od-
mora so potem naglo znižali na 3:2 (odn.
nepriznani 3:3), v drugi polovici pa opra-
vili še ostalo, spravili ves izkupicek in
ostali še dalje na vrhu tabele.

V stare čase se je vrnila in še popravila
si je položaj tudi Venezia, ki je na svojem
igrišču obračunala za Juventusom, ter osta-
la tako — po zamenjavi za Romo na drugem
mestu — tudi za naslednjih sedem dni le za
dve točki oddaljena od čela tabele. Med
trojico izbrancev je torej XXI. kolo udarilo
samo Romo, in sicer na njenem gostovanju
proti izjemski enajstorici iz Milana. Do
odmora je vzdržala za remis, v drugem de-
lu igre pa so domačini zaigrali na veliko
in čisto zasluženo dobiti nagrado v celoti.
Za Romo, ki je do zadnjega gojila največje
nade, je padec na tretje mesto s tremi toč-
kami razlike za vodilnim Torinom morda
usodnega pomena.

Genova, ki je že nekajkrat v tem tekmo-
vanju postala za usodna prenečenja, se je
to pot morala zadovoljiti z najmanj zgo-
vorim izidom — remisom brez gola —
z Atalanto v Bergamu. Spet je darovala
dragoceno točko in že celih šest točk bo
morala nadoknaditi, če bo sploh hotela v
oči izbiti za boljše mesto v tabeli. Rimski
Lazio je spet krepko stopil na pot; z glad-
kim 3:0 je ukratil ne baš nevarne partnerje
iz Livorna in se usidral sam na častno peto
mesto med tolikimi.

Bologna in Triestina na igrišču v Trie-
stu — kdo bi si mislil? Prvaki iz lanske
sezone in ona enajstorica, ki je zadnje tri
mesece »plovalec« od tekme do tekme ter
se šele predzadnji nedeljo ustavila ob tesni
zmagi pod Vezuom, so končali tekmo z
1:0 v korist slednjih. Triestina se je s tema
novima dvema točkama izločila iz skupine
povprečnih z 20 do 18 točkami in si tik za
Bologno spet pomagala navzgor — natanč-
no na sredo tabele. Seveda jo čakajo še
nekateri težji nedelje! Liguria je dobi-
la proti Modeni — kakor pričakovano, če-
prav pretežno, toda v prvenstvu stejejo go-
li in pa — točke.

Ambrosiana je bila v Firenzi; že prvič
so bili Fiorentinci prebudi zanj in še huj-
ši so bili v nedeljo doma. S 4:1 so spravili
ves izkupicek in se spet odmaknili od ne-
varnih mest na koncu tabele, od koder vo-
di pot samo še — v divizijo B.

Tabela sama se v bistvu ni premenila
mного... Venezia je zamenjala mesto z
Romo, Lazio je prehitel Juventus in Bo-
logno, Triestina je dosegla slednje ter pu-
stila zadaj Ambrosiano, Liguria in Firen-
tina pa sta ušla Livornu, ki dela zdaj kot
tretji najslabši družbo obema prejšnjima
dvema — v pričakovanju slovesa iz tega
razreda.

Z ostalih terenov

Otvoritev atletske sezone na tekališču

V Bologni so se v nedeljo odprla vrata
stadiona za prvo atletske prireditve na te-
kališču.

Na sporedu sta bili dve ločeni prireditvi
manjšega pomena, in sicer v teku in hoji
na 10 km. V prvi je zmagal Bevacqua iz
Savone v času 31:42 pred nedavnim zma-
govalcem v teku čez drn in strn Costanti-
nom (31:43) in Padovanijem (32:04/2), v
hoji pa se je spet uveljavil Crescevic iz
Triesta, ki je prišel na cilj prvi v času
49:26/2, ter posadil na naslednji mesti Ma-
laspino (49:29) in Malerbo (51:30/2).

Vreme prireditvi ni bilo preveč naklo-
njeno.

Hrvatska teniška igralca Drago Mitić in
Franjo Pallada sta se na povratku s Šved-
ske, kjer sta brez posebnih uspehov igrala
na vseh turnirjih, ustavila tudi na Dan-
skem ter v Kodanju sodelovala v tekmah
za teniško prvenstvo v dvoranih. Pri tej
priliki sta se pokazala že čisto drugačnja
in prišla nazadnje kar do dveh prvenstven-
nih naslovov. V singlu sta izločila vse do-
mače tekmece ter v finalu igrala med se-
boj, kjer je Pallada zmagal nad svojim ro-
jakom v treh setih 6:2, 6:3, 6:4. Tudi v

O podrobnih izidih in točkah pa toliko:
v Firenzi: Fiorentina—Ambrosiana 4:1 (1:0)
v Romi: Lazio—Livorno 3:0 (2:0)
v Genovi: Liguria—Modena 2:1 (1:0)
v Torinu: Torino—Napoli 5:3 (2:3)
v Triestu: Triestina—Bologna 1:0 (0:0)
v Bergamu: Atalanta—Genova 0:0
v Veneziji: Venezia—Juventus 2:0 (2:0)
v Milanu: Milano—Roma 4:2 (1:1).

Tabela pa je takale:
Torino (35:25) 30, Venezia (29:16) 28, Ro-
ma (32:18) 27, Genova (32:21) 24, Lazio
(38:28) 23, Juventus (32:30) 22, Bologna
(34:25) 21, Triestina (20:22) 21, Milano
(40:34) 20, Atalanta (27:27) 19, Ambrosia-
na (25:29) 19, Fiorentina (33:38) 19, Liguria
(30:37) 19, Livorno (25:38) 18, Napoli
(22:40) 14, Modena (14:42) 12.

Bari vedri dalje

Padova in Novara na častnih mestih —
Fiumana zmaga nad Reggiano

Padova je imela zadnji nedeljo najvaž-
nejšo tekmo v diviziji B, ki se je končala
tako, kakor smo napovedovali, v veliko za-
dovoljstvo domačega občinstva. Udinese je
moral pustiti tanka; obe točki in s te strani
je bilo storjeno vse, da bi bila Padova
prevzela prvo besedo. Toda — v sportu je
takih in podobnih »toda« zmerom na izbiro
— obenem se je za svojo usodo pobrigal
tudi Bari, ki je gostoval v Alessandri in
spet tanka; prejel obe pliki in se spet
umaknil grozečemu nasokku. Bari vedri
dalje, toda Padova mu sedi na vratu
— z eno točko razlike in kar ni uspelo
predvčerajšnjim, bo zdaj aktualno še mar-
sikatero nedeljo, saj je za nami šele četrto
kolo v povratnem delu tekmovalja.

Sicer pa sta se oba — Bari in Padova
— nedeljo, otrešla tretjega, in sicer Vi-
cenze, ki je nastopila v Pescari in izgubila
ter odletela na četrto mesto. Kajti vmes je
posegla še Novara — to je bila četrta tek-
ma te nedelje, ki je presegala zanimanje
v podrobnem — ki je, prav tako na tujem
terenu, spravila obe točki proti Fanfulli in
se povzpela na častno tretje mesto.

Če omenimo še zmago Spezie nad Savo-
no, uspeh Fiumanov — najizdatnejši, kar
jih je kdo imel to nedeljo med vsemi 18
kandidati — nad Reggiano na njenih tleh
ter zmago Brescie nad Sieno, smo navedli
v glavnem vse, kar se je ta dan pome-
nejšega odigralo v tej diviziji.

V podrobnem naj dostavimo o njej še
izide in izvečke iz prvenstvene tabele:
v Speziji: Spezia—Savona 3:0, v Alessan-
driji: Bari—Alessandria 1:0, v Bustu Ars-
zato: Pro Patria 2:1, v Pescari: Pescara—
Vicenza 2:0(1), v Padovi: Padova—Udine-
se 2:1, v Reggiji: Emilia: Fiumana—Reggia-
na 4:0, v Pisi: Pisa—Lucchese 1:0, v Lodi-
ju: Novara—Fanfulla 1:0, in v Bresciji:
Brescia—Siena 2:0.

Stanje v tabeli je po večerajšnjih tek-
mah: Bari (30:17) 31, Padova (33:12) 30, No-
vara (31:13) 29, Vicenza (31:10) 28, Brescia
(37:20) 26, Pescara (29:17) 26, Spezia (27:20)
24, Alessandria (29:29) 23, Fanfulla (31:25)
22, Pisa (26:36) 20, Udinese (20:28) 20, Sa-
vona (28:29) 18, Pro Patria (24:26) 16, Si-
ena (26:30) 16, Prato (18:35) 16, Fiumana
(24:37) 15, Reggiana (14:32) 12, Lucchese
(14:63) 6.

doublu sta — čeprav po nekoliko tršem od-
poru — prišla do najvišjih časti v borbi z
najboljimi domačimi partnerji.

Hokejsko moštvo iz Davosa je gostovalo
v nedeljo v Milanu in zmagalo s 4:0 proti
domači ekipi, najmočnejšemu moštvo v
vrsti v Italiji. Švicarji so imeli v svojih
vratih slavne igralce brata Cattinija in
Torrianija, proti katerim noben hokejski
vratar ne more opraviti ničesar. Ta tekma
je bila zadnji resnejši trening italijanskih
hokejistov za skorajšnji nastop v meddržav-
ni tekmi proti Nemčiji, ki jih na istem le-
du čaka prihodnjo nedeljo.

Turške skrbi

Nemški list »Frankfurter Zeitung« je
objavil pred dnevi zanimiv dopis iz An-
kare o trenutnih turških notranjih in zu-
pnanjih skrbih. Dopisnik piše med drugim:
Po daljših počitnicah se je končno zopet
sestala turška narodna skupščina. Po pi-
sanju listov se zdi, da bodo poslanci svojo
glavno skrb na tem zasedanju posvetili
notranjim vprašanjem. Poleg tega se bodo
prav gotovo zanimali tudi za zunanji po-
ložaj, saj kaže sedaj za Turčijo precej
vznemirajoč obraz. Seveda pa o teh vpra-
šanjih ne bodo razpravljali javno, temveč
— po stari navadi — na tajnih sejah skup-
ščine.

V zadnjem letu so se razmere na tako
zvanem turškem varnostnem področju bi-
stveno spremenile. Kemal Atatürk je za-
pustil državi dva pomembna varnostna
instrumenta, ki sta vivala zaupanje: na
evropski strani Balkansko zvezo, na azijs-
ki pa tako zvano sadabadsko pogodbo z
Irakom, Iranom in Afganistanom, podpi-
sano julija l. 1937. Oba ta dva varnostna
instrumenta sta danes uničena. Za Bal-
kansko zvezo je sicer Turčija našla pri-
merno nadomestilo v pogodbi z Nemčijo,
na azijskem prostoru pa so nastopile spre-
membe, ki resno ogrožajo konstruktivno
politiko. Posebna nevarna sprememba je
za Turčijo nastopila na tem področju po
novem letu, kajti Moskva se vedno bolj
razširja ne le v severnem pasu Irana, tem-
več bi mogla sedeti tudi po drugih delih
Irana, medtem ko Anglija, ki je v stiski
na vseh bojiščih, nima več moči, da bi se
upirala sovjetskemu prodiranju. V zadnjem
času se je celo zgodilo, da je Anglija eno-
stavno prepuстила Rusiji nekatere važne
postojanke na Bližnjem vzhodu. Zanesljiva
poročila govore namreč o tem, da bodo
čete tako zvane 10. angleške armade, ki
ima svoj sedež v Siriji, Palestini in Iraku,
prepeljane v Indijo zaradi vedno večje
japonske nevarnosti. Turki se sedaj vpraša-
jejo, kako daleč bo segel rdeči val sovjet-
ske vojske. Kakšni bodo splošni odnosi med
sovjetsko mejo in Indijo ob razpadu bri-
tanskega imperija v Aziji? Turčiji je pač
dobro znano, da je Sovjetska zveza že od
nekad stremela po Perzijskem zalivu, toda
sedaj obstoja za Turčijo nevarnost, da bo
iz Evrope izgnana Sovjetska zveza izkori-
ščala slabosti britanskega imperija in se
vedno bolj trdno uveljavljala na azijskem
področju. V tem primeru bi bil obstoj tur-
ške države resno ogrožen.

Turki so trezno misleči ljudje, ki so jim
tuje prenapetosti, toda tudi oni spozna-
vajo, da bo nova svetovna vojna zrušila
zgradbe, ki so stoletja stare. Po njihovem
mnenju se bo to zgodilo prav tako v Aziji
kakor v Evropi. Turčija je bila nekoč sama
azijska velesila. Zato je zanjo novi red v
Aziji, ki bo nastal kot posledica te vojne
ogromnega življenjskega pomena. In v
Turčiji so sedaj spoznali razloge, zaradi
katerih se Anglija ne upira več sovjetske-
mu prodiranju proti Indijskemu oceanu:
prvič zato, ker je sama že preslaba, dru-
gič pa zato, ker je Moskva njena poslednja
nada in se ji zato z ničemer ne sme zame-
riti. Kako bi bila Rusija šele gospodar po-
loščala, ako bi dosegla uspehe?! Zato so
Turki mnenja, da je Sovjetska zveza zanje,
dokler je močna, največja nevarnost.

**Inserati v
„Jutru“ imajo
velik uspeh!**

Mali oglasi

Služba dobi

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Postrežnico

ki zna kuhati, mlajši, iščem
za ves dan. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »Za
ves dan«. 3654-1

Mizarja

sprejem v stalno delo. —
Plača 4 do 5 lir na uro.
Tržaška c. 17. 3650-1

Sprejem

brivskega vajenca in frizer-
skega vajenka. Kavčič Ed-
vard, Celovška 93, Ljub-
ljana VII. 3652-1

Služkinjo

za vse, urno in čisto, išče
boljša družina. Celovška
cesta 28-11. 2541-1

Uradnika (-co)

po možnosti iz gradbene
stroke, s perfektnim znan-
jem italijanske in po
možnosti tudi nemščine,
sprejem. Lastnostno pi-
sanje ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Industrijski
uradniki«. 3653-1

Postrežnico

dobro kuharico, sprejem
za čez dan. Predpogoj: po-
štena. Naslov: trgovina,
Miklošičeva c. 4. 3656-1

Službe išče

Beseda L — 30, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 2.—

Službe išče

strokovnjak za upogojno
pohištvo in parkete. Zmo-
žen vodstva v lesni indu-
striji. Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Strokovnjake«. 3655-2

Pozor, posestniki!

Iščem delo, dober vrtar in
poljedelec. Vzemem v
najem ali grem za oskr-
nika. Navesti pogoje do 1.
aprila na ogl. odd. Jutra
pod »Skrben vrtar«. 3651-2

Zasluzek

Ženski model

in dobro razvitega moškega
išče slikar. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »10 lir
na uro«. 3658-3

Vajenci (-ke)

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

16letni fant

z detele bi se rad šel učiti
mehanike obiti kamor ko-
li. Vsa spricvala so od-
lična. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Odlična
spricvala«. 3501-44

Posest

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Hišo v Zagrebu

zamenjam za enakovredno
hišo ali posestvo v Ljub-
ljanski provinci ali Italiji.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra po »Trinadstropne«. 3643-20

Stanovanja

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Kupim

dvosobno stanovanje, kom-
fortno, v I. nadstropju. —
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Dve mirni osebe«. 3640-21a

Soba odda

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Prijazno sobico

s posebnim vzhodom oddam
boljšemu gospodu. Krakov-
ska ulica 31. 3657-23

Sobe išče

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Enosob. stanovanje

ali vsaj prazno sobo, iščem
za takoj. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Enosob-
nec«. 3644-23a

Opremljeno sobo

lepo, z dvema posteljami,
s posebnim ali strogo se-
paritnim vzhodom, iščeta
dva gospoda za 1. april.
Ponudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Dobra plačnika«. 3646-23a

Stroji

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Stručnico

ca. 1500 mm dolžine stru-
čnice, dobro ohranjeno ku-
pim. Ceno in točen popis
poslaj na naslov: Andrej
Jančič, žaga, Stari trg pri
Rakeku. 3504-29

Obrt

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Zajčje kože

nam dajte takoj v stroje-
nje, da vam jih moliti ne
poškodujejo. — L. ROT,
krznarstvo, Ljubljana, Mest-
ni trg 5. T 69-30

Krzene plašče

in drugo kožuhovino spre-
jemamo v šrambo. Tudi
za potrebna popravila im-
mo sedaj največ časa. —
L. ROT, krznarstvo, Ljub-
ljana, Mestni trg 5. T 69-30

Zdravstvo

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

Prošnja

Vljudno prosim dotično go-
spo, ki je pred časom pri-
občila v »Jutru« vest, da
na željo sporoči, na kakšen
način je ona odpravila sla-
bokrvnost — da to uslugu
stori meni. Rada povrem
stroške in prosim prijazne-
ga sporočila na naslov:
Strukelj Marija, Povšetova
ul. 86, Kodeljevo. 3637-40

Zasluzek

Ženski model

in dobro razvitega moškega
išče slikar. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod »10 lir
na uro«. 3658-3

Vajenci (-ke)

Beseda L — 60, taksa — 60,
za dajanje naslova ali za
šifro L 3.—

16letni fant

z detele bi se rad šel učiti
mehanike obiti kamor ko-
li. Vsa spricvala so od-
lična. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Odlična
spricvala«. 3501-44

„PAPRIKA MARICH“

PEPE ROSSO ITALIJANSKI
ITALIANO RDECI POPER
GARENTITO ZAJAMCENO
PURO CIST
In vendita nelle V prodaji v boljših
migliori drogherie drogerijah
TORRE ANN. CENTRALE (NAPOLI)
DITTA M. MARICH

ZDRUŽENJE BRIVCEV, FRIZERJEV IN LASNICAR-
JEV V LJUBLJANI

sporoča pretužno vest, da nas je za vedno zapustil
gospod

FRANC ZAJC starejši

brivski mojster, večkratni predsednik
ter častni član združenja

Blagega in spoštovanega tovariša spremimo k zad-
njemu počitku v torek, dne 24. marca 1942 ob 4. uri po-
poldne z žal — kapelice sv. Jakoba — na pokopališče
k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 23. marca 1942.

ZDRUŽENJE BRIVCEV, FRIZERJEV
IN KOZMETIKOV V LJUBLJANI

Tužnim srcem naznanjamo, da nas je včeraj zapustil
naš predobri, zlati oče, stari oče, tast, brat in stric,
gospod

Josip Jerman

železniški uradnik v pok.

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, dne 24. t. m.
ob ½ 4. uri popoldne z žal — kapele sv. Jožefa — na
pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, Livno, dne 23. marca 1942.

Zalujoče rodbine:

JERMOL, ŠTRUS, VUČNIK, POPOVIČ

Globoko potrli sporočamo žalostno vest, da je dne
21. marca t. l. ob 5. uri popoldne po težki in mučni
bolezni zatisnil svoje blage oči, gospod

Hubert Leiler

župnik in kurat na Golniku

Pogreb ljubljene pokojnika bo v sredo, dne 25. t.
m. ob 4. uri popoldne z žal — kapele sv. Nikolaja — na
pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica za pokojnim bo v frančiškanski
cerkvi Marijinega Oznanjenja v četrtek, dne 26. marca
t. l. ob 8. uri zjutraj.

Ljubljana, dne 23. marca 1942.

Zalujoči:

FRANCE, brat — IVANKA por. KORDON, sestra,
MILA, svačinja — in ostalo sorodstvo

ELEKTRIČNA ZADRUGA V ŠISKI V LIKVIDACIJI

sporoča tužno vest, da je umrl njen dolgoletni član nadzornega odbora,
gospod

FRANC ZAJC star.

brivski mojster in posestnik

Na zadnji poti ga bomo spremlili dne 24. marca 1942 ob 4. uri popoldne
z žal — na pokopališču k Sv. Križu.

Draga tovariša in sodelavca bomo ohranili v hvaležnem spominu.

Ljubljana, dne 23. marca 1942.

E. Sargari:

Črni gusar

Roman

»O, koliko takšnih brezumnosti smo že napra-
vili, in skoraj vselej so nam prinesle srečo!«

Gusar je spet sedel in počasi popil še kozarec
vina. Nato je znova stopil k oknu, od koder je imel
razgled po ulici.

Čez nekaj časa se je razburjen vrnil s svojega
opazovališča v sobo.

»Ali je črnc zanesljiv?« je vprašal Carmauxa.</